Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дени ● ШОАТТА, 27 ОКТЯБРЬ, 1979 ШУ. ● № 120 (6104). Мах 2 кепиг.

Сийлахь-боккхача Октябра 62 шу дизара накъадолхаш

Шерра яхь а йоаржаяь

Сийлахь-боккхача Октябра 62 шу дизара дикача толамашца накъайоагlа «Кавказэнергомонтаж» треста Къилбаседа-Кавказски монтажни управлене Грозненски прорабски участка коллектив. Дерригача технико-экономически хьокхамий итт бетта план 25 октябре кхоачашъяьй во.

«Грозэнерго» районни энергетически управлене теплоэлектроцентралашка дукха гlишлои-монтажни балхаш даьд цу коллективо. Иттлагlча пятилетка дийлагlча шера задешеш ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаьй ункхаа. Яхье хьалхалаттташ хьайсагlа Ф. Солжаника, Б. Алехина, В. Вагулины бригадаш, сварщикаш Д. Индорбаев, Н. Колосова»

Х. СУРУДЖАНЦ,
«Грозэнерго» оператор.

ТОЛАМЕ КЪАХЬЕГ

Грозненски ремонтно - механически завода продукци шерра йовзаш я вай мохка а доалол дехьа а. Из вашта йовзар бахьан — коллективо дика къахьегар, аракеца гlирсий дикал лакха хилар. Коллективо хlара бетта тlехкхоачашъю пачхахьалкхен планаш. Хlьта, сентябрь бетта планал совгlа арахийцад тхьеста эзар сома мах бола тайп-тайпара гlирсаш.

Дукха болхлой ба заводе хlанзлехьа иттлагlча пятилетка диъ шера задешеш кхоачашъяь баьнна. Хlьта царна юкъе къаьстта ала деза тонарь волча Гашин Владимирах. Владимира шиъ задешеш кхоачашъярал совгlа, lомаяь карадерзаьй кхо говзал. Уж цо lомаю хlинз заводе керда баьхкача кагирхошта.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце 62 шу дизара хетадаь лакха хьокхамаш даха лаьрхlа къахьеташ я завода коллектив.

Х. АБАЕВА.

Шу доладеча дена «Хlара балхо денна — дикала Знак!» яхача девизагlа леладеча социалистически яхье доккхий толамаш доахаш хьайоагlа СССР 50 шу дизара цlерагlча Грозненски химически завода № 1-101 йолча цеха бартайна коллектив. Иштта дика къахьегача химикаша лаьрхlад шу чакхдаллалца иттеш жарап сомий мехьа тlехдина продукци арахеца.

Уж доккхий толамаш доахача, цех хьалхалатталгl lелашдеча доккхий гlулакхий юкъехкуь опыт йолча слесарашa — ремонтникашa Масланов Виктор Тимофеевичен Тимченко Анатолий Трафимовичен. Технологически оборудовани массе хала дика lуиал деш леляю цар.

СУРТА ТlА: хьалхахатта слесарашa - ремонтникаша В. Масланов А. Тимченков

З. ВАТЧАЕВА сурт.

ХЬЕХАМЧА

Лукманова Зинаида Сакталиевас Шелковской районa «Красный пахарь» яхача колхоза шурий-тоарпи ферме болх бу 35 шу даьнад. Кхуви йоагlа йоl йолча хана, тlема халача шера ера из ферме болх бе. Цу хана дени ункхаза я из.

Хlанз из хьайбаш леладергоьзанча. шиъ гlулакх дика довза сог я. Кlаьда самал йолаш, нахь тlера, уж дукха безаш я Зина.

Дукха шераш да из нагирхой хьехамча йола. Ферме балха ена моллагlа къона доярка Зиний подшефни хул.

Кхо шу хьалха. школа йистелькхачул тlехьагlа, Арсамикова Хедишат доярка хила лаьрхlа коллективе ера. Хьалхарча дийнахьа юхаузалуш бера цо болх. Дукха дар ца ховш. вlаштlехьа ца доалаш. Из кхета а даь. дет тlара цуна къамаьл дир Зинаида Сакталиевнас.

Машинаца доахан миштa детт дlа я хьокхаш цо хьехар дора:

— Хьожал, миштa детта деза хьона доахан. Iайха мел йоакхача хана йиц ма лелахь цхьан хlаманна доарна. хьехархо. йлаш кхедерг,кисмолавт вале я къахьегам моллагlа бале а цхьатарра сий долаш ба хьона.

Цу тайпарча хьехамах боккха пайда баьлар Хадишата. Карарзайир цо хьайбаш леладари говзал. тlехьагlа пох машинашца доахан детта дика оператор хилар.

Ха дlийодар. Хадишат шийбалхах дикка хьийттадле а. каст-каста ший хьехамча йолча ухар, цуна дагахьлар. Из балха хьехамча хинна lацар. вахар а довзийтар цо цунна. Цlакха а lийнаяза Зинаида Сакталиевна шийна хоьр Хадишата дlа ца хьехаш.

Фермера гlулакхаш шийна боккъонца дийзача комсомолкас Х. Арсамиковас КПСС члена кандидаталла дlаэцар дехаш заявлени елар. Эттара хьалха цунна рекомендаци елар цун хьехамчас Зинаида Сакталиевнас.

Хlанз а шин кхалсаго каст-каста шоайла къамаьл деш го йиш я. Цар буьц болх. шоай бераш. вахара дешаш.

Е. ИВАНОВА.

Гектара тlара — 500 центнер

«Шалинский» совхоза шекара свеклай дика хьувкъам кхебе lояабсийнаб. Эттара лакхагlа хьокхамаш даьхар соахка: планагlа хlара гектара тlара 200 центнер чура езача, 400 гектарах хlаране тlара 534 центнер мерза овлаш тухийцар. Цу гlулакхо вlаштlехьадаьккхар шекар доккхача заводе 21 эзар тонн продукци дlалхьайта, планагlа 7 эзар тонн мара йоацаш.

Даьхара толамех тоъам баь lаьзар шалинцаш. Пятилетка дийлагlча шера из мах бола культура 450 гектара тlа хlайийра.

Укх шера вьттув боалаш хиннача хаоттама духьала лаьккхар дика балха говзал, денал. Кхашта гlулакх дош барх1 эзено яр. Свеклашта ший хан-ханнахьа обработка йора, минеральни удобренеш тувсар.

Плантацешка болх беш бар йоккха говзал йола механизаторашa Ленина а Къахьегама Цlеча Байракха а ордений кавалер Абдуллаев Саламу, Абзатов Рамзан, Баталов lабдулла. Агротехнически лакхача боарам тlа чакхдаьхар цар дерригa балхаш.

Ямпольшаса йолаьча инициативах пайда а эдаш, шекар завода коллективаца айхха бувзам а болаш, совхоза свеклаш лелаерашa лоацача хана ца йойташ чуэца лерхl шоаш хьалхехь культура.

Хьувкъам комбайнашца чуэц ункхаза. Сихбенна къахьеган боакх опыт йола механизаторашa коммунисташ А. Солтаев, С. Абдуллаев.

Къахьегама яхье хьалхалаттташ хьайнагlа Къахьегама Цlеча Байракха ши орден леладеча С. Энгласовайн Л. Цацаевайн звенош. Хlара гектара тlара 500 центнер мерза овлаш доах цар. Цар ца яхье а яьнка къахьегаш я Х. Исаевайн. М. Бачаловайн З. Мачураевайн звенош а.

Хlанзлехьа совхозе 5 эзар тонн гаргга мерза овлаш дехкад пачхахьалкхенга.

Б. АБУЕВ.

БОЛХ ЭСАЛА ЛЕЛ

Хургболча хьувкъама ларз йоллара балхаш гектара эсала ду Шалински районa «Обильный» яхача совхозе. Тхо дигача долча хана ялат дlадуьш цхьа агрегат мара ялацар. Из а делаьеа тlехьагlа мара болх бе йолаенналацар.

— Вож агрегаташ мичай шуй? — хетт оаха.

— Механизатор Башаев Сайд-Эми заправка е вахав, — йоах сеяльщицас М. Хизриевас. — Хьакхача везаш-м вар из. дукха хlана гов мича хов сона. Хlамз даа чуваха хила мег...

Къонача механизатора Байалиев Рамзанацеи сеяльщикаца Билалов lабадецеи къамаьл деш гучадаьлар шоай дийнахьара норма мел я а из шоаш миштa кхоачашъю а царна ца ховлга.

Болх лерттlа бергболаш механизаторашта кlезиг-дукха а мегаргдола хьалаш вlаштlехьадаха хьежабац совхозе. Трактораштa доагор чудотта кхай тlара стан йолча аха беза. механизаторашта бlайха кхача кийчбелга вlаштlехьадаьккхадац. социалистически яхь йоаржаьяц. Сельщикашта лаьрххlа баракъа. шура телац. хlаьта цар ядохимикаташца болх бе безаш а ма хулий.

Боакама кулгалхоех, специалистех сag бlаргаволлаар тхоьа кхай тlа. Хlаьта уж сагота хила безаш дукха хlама да цар. Геттара эсала лел ункхаза илат дlадера балхаш. Кхаь дийнахьа... 25 гектара тlа мара дlадийнадац из.

Ялат дlаде лаьтташ а кийчдаьдац ункхаза. Из бахьан долаш совхозе йолча йиъ селлках шиъ мара болх беш яц.

Ялат дlаде лаьтташ мишта кийчду, хаьттар оаха. Цу гlулакха ши агрегат л кхай тlа араьнна, бакъда, цар а цхьан сменагlа мара болх бац.

— Механизатораш тоъац тхоьна, — яхаш бехказа бовла гlерт кулгалхой.

«Обильный» яхача совхозе дезаш 667 гектар оахам да. Ялат дlадера дикагlа йола ха дlайодаш латт, бакъда. совхоза директор Ю. Элембаеви керттера агроном Д. Умхановн цу гlулакха, хьагучох. дукха сагота бац.

А. БАРЗАНУКАЕВ.

МОСКВЕ КХАЧАР

КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето вехарца 24 октябре Москве официальни доттагlлен визитаца кхаьчав Йеменски социалистически парте ЦК Генеральни секретарь, Йемен Халкъа Демократически Республика Лакхехьарча халкъа совета Президиума Председатель Абдель Фаттах Исмаил.

Аэродроме хьаьшана накъабахабар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашцарча гlулакхий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК Политбюро член, СССР оборона министр Советски Союза Маршал Д. Ф. Устинов, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь Б. Н. Пономарев, кхыбола официальни нах.

(ТАСС).

СОВЕТСКО-КЪУЛБЕХЬЕНЙЕМЕНСКИ ПЕРЕГОВОРАШ

24 октябре Кремле дlайолаелар КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР кхыча мехкашцарча гlулакхий министра А. А. Громыкос, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР оборона министра Советски Союза Маршала Д. Ф. Устинова, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела хьалхарча заместителa В. В. Кузнецова, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, КПСС ЦК секретара Б. Н. Пономарева Йеменски социалистически парте ЦК (ИСП) секретараца, Йемена Халкъа Демократически Республика Лакхехьарча халкъа совета Председателаца Абдель Фаттах Исмаилаца, ИСП ЦК Политбюро членаца, секретараца Мухамед Салех Мутыйяца, ИСП ЦК Политбюро членаца, НДРЙ чкъаьрий ресурсай министраца Анис Хасан Яхьяйца, ИСП ЦК Политбюро членалла кандидатаца, НДРЙ кхыча мехкашцарча гlулакхий министраца Салем Салех Мухамедаца, ИСП ЦК Политбюро членалла кандидатаца, НДРЙ оборона министраца Али Ахмед Насар Антарица хинна переговораш.

Безаме новкъосташха долча хьале шоашта хетар дийцар политически, экономически, lилма-технически культурни, кхыча довкъошка советски - къулбехьенйеменски отношенеш дlахо детlайоалаярах. Раьза а болаш белгалдир империализмаца а цунна гlодераштa а духьала, машари социальни прогресси бахьан лоаттабеча къовсамеца декхараш юкъара хилара ларда тlа уж отношенеш теламе детlаухилга.

Л. И. Брежнева аьлар, революцена карагlдаьнняраш чlоагlдеча, Йеменски социалистически парте кулгал а деш къулбехьенйеменски халкъа хьаштий духьа политически социально-экономически хувцамаш деча Йемен Халкъа Демократически Республикана карагlдаьннарашта ше раьза волга.

Дунен халкъашта юкъера дешаш дуцаш хьаьстта уйла тlаахийтар Гаргарча Малхбоалехьарlа хьала. Переговорашка дакъа лаьцараша белгалдир сепаратни египетско-израильски договор дароцу районе нийсхо йолаш дерригa чулоацаши гlулакх лертlадаккхара цlенхаштта духьаленаш оттаьлга. Сепаратни сделкий политика, аьлар Л. И. Брежнева, перспектива йолаш яц. Гlулакх доагlача ерригача оагlонаша, Палестина мукъалкхара Организаце а дакъа а лоацаш, сепаратни договор тlаlаlтlадаьнихача мара Гаргарча Малхбоалене нийсхо йолаш дерригa чулоацаши гlулакх лертlадоаккхаш гола тохалургьяц.

Л. И. Брежневи А. Ф. Исмаилан кхетахьа лаьрхlар Цlеча форден Персидски залива районашка цу регионa мехкий чурча гlулакхаштa юкъе гlертара, цар къамаш рузкъашта эксплуатаци яра духьа империалистически нисаш нерда тlема блокаш вlашагlъехка гlерташ хилар. Л. И. Брежнева чlоагlо аьлар империализман реакцей нисаш юхедетта lарбий халкъий оагlув Советски Союзо хьаллоацилга.

СОВЕТСКО-КЪУЛБЕХЬЕНЙЕМЕНСКИ ДОКУМЕНТАШТА КУЛГАШ ЯЗДАР

25 октябре Йоккхача Кремлевски дворецe кулгаш яздир советски - къулбехьенйеменски документашта.

Советски Социалистически Республикай Союзан Йемена Халкъа Демократически Республикаэн юкъерча доттагlалаи вlаши цхьана гlулакхаш леладарахи долча Договора кулгаш яздир.

Советски Социалистически Республикай Союза хьалхара КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева;

Йемена Халкъа Демократически Республикана хьалхара — Йеменски социалистически парте ЦК Генеральни секретара, НДРЙ Лакхехьарча халкъа совета Президиума Председатела Абдель Фаттах Исмаила.

Кулгаш яздир 1980 — 1983 шерашка Советски Союза Коммунистически партеи Йеменски социалистически партеи юкъерча бувзамий плана. Плана кулгаш яздир — КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата, КПСС ЦК секретара Б. Н. Пономаревев ИСП ЦК Политбюро члена, ИСП ЦК секретара Мухамед Салех Мутыйясен.

Иштта кулгаш яздир Советски Социалистически Республикай Союза правительствaнеи Йемена Халкъа Демократически Республика правительствaнеи юкъерча экономически технически вlаши цхьана гlулакхаш леладара долча протокола. Цуна кулгаш яздир: СССР правительства тlадилларца — ГКЭС председатела С. А. Скачкова; НДРЙ правительства тlадилларца — НДРЙ гlишлошъяра министра Хейдар Абубакр аль-Аттаса.

Документашта кулгаш яздеча бар — Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, М. С. Горбачев, СССР Лакхехьарча Совета Президиумеи СССР Министрий Советеи председателий заместителаш, СССР министраш, СССР Пачхахьалкхен комитетий председателаш, кхыбола официальни нах.

Къулбехьенйеменски оагlорахьара — ИСП ЦК Политбюро член, НДРЙ чкъаьрий ресурсай министр Анис Хасан Яхьи, ИСП ЦК Политбюро членалла кандидаташ — НДРЙ кхыча мехкашцарча гlулакхий министр Салем Салех Мухамеди, НДРЙ оборона министр Али Ахмед Насер Антарв, А. Ф. Исмаила уллув баьнна баьхка кхыбола пачхахьалкхен деятелаш.

(ТАСС).

КПСС ОБКОМЕ КЪОАЛАШ ДЕЛГА ДlАДАККХА

КПСС Нохч-Гlалгlай обкома бюрос тlанийцаб «Республика колхозашкеи совхозашкеи хьайбаш кхоачаш ца хиларен лечкъадарен фактай хьакъехьара» сонам.

Парте областной комитето республика партийни, советски, боахама административни органий тергам цкъа сана дуккхаза а тlаберзабаьб хьайбаш лечкъадарца, доалца дарца, дойтарца лоаттабу къовсам чlоагlбапза барг ца хилара, йоах цу тlа. Бакъда, цхьайолча колхозашкеи совхозашкеи общественни хьайбаш лорадара де дойгlар дац яхаш КПСС обкоме къахьегамхоша ухийта письмоши ю устни заявленеши укх тlеххьарча хана алсамъяьннай. Тохкам баьчул тlехьагlа гучадаьлар Надтеречни районa «Кругловский» совхозе 311 бежан, Веденски районa Ленина цlерагlча колхозе — 170. Сунженски районa «Победа» яхача колхозе 58 бежан ца тоьлта. Хьалхагlа дукха хьайбаш ца тоъаш моттигаш хиннай Ножай-Юртовски районa Кировеи КПСС XXII съездеи цlерагlча колхозашка.

Из тайпа хlама хиннад «Кругловский» совхоза директора И. А. Гайрбекова, Ленина цlерагlча колхоза председатела М. О. Ибрагимова, цlераш яьхача боахамий гlулакхаш тlарча кхыболча наха шоай служебни декхараш кхоачашдеча хана шоашта тlалатта бехктокхам бицбалийтарах, социалистически доалахье лораяра законо дlадехараш вlалла теркал ца дарах, боагlаш йола бухгалтерски зоотехнически учет ца лелаярах, хьайбашта инвентаризаци яра оттаьь порядок даим телхаярах.

Массаза яхар сана ункхаза хlара кварталe хьайбаш дагардеши юха озаши хиннадац, хьайбаш групера групе дlачутийннадац. lодаь lаьсий дlаяздаьдац. Лерттlа гlулакх ца дар а ца кхабар а бахьан долаш дукха хьайбаш дайнад. бакъда, из массаза документально дlаводеш а бехке барий чотах юхаметтаоттадайташ а хиннадац. Фермай кулгалхой, зооветспециалистий балха тlахьожам во лоаттабаьб. царгара доагlар хьадехаш хиннадац. Цу дерригe а наьха хlамах ка етта lемараштa торо елар общественни хьайбаш лечкъаде. Халахете а, цу тайпара факташ цхьадолча кхыча боахамашка а йолаш я.

КПСС обкома бюро соцам тlа белгал ма даккхара, дикача фух дола хьайбаш лора дара кхераме хьал эттад Шалински районa «Предгорный» яхача совхозе а. Кхо шуи ах шуи хьалха нийцача дикача фух долча lасилтехк ширарехи тохкам баьчa хана 116 лоацаш дар. Ачхой-Мартановски районе «Лермонтовский» совхозе — 335. Дикача фух дола хьайбаш лорадар бехктокхаме ца хеташ леладара цу тайпара факташ гучаяьннай цу районий а. хlаьта ишта Сунженски, Советски, Малгобекски, Ножай-Юртовски, Надтеречни районий а кхыча боахамашка.

Совхозашкеи колхозашкеи хьайбаш во лораделга нийсденнад НГlАССР юрта боахама министерства, «Чечено-ингушвино» объединене, кхыча юртбоахама ведомствашa социалистически доалахье лораелга lалашдара тlехьо боагllаш бола тlахьожам ца лоаттабарах, кулгалдеча ца хa шоашта болча аьттонна тlулакхаш леладара дуккха фанташ магийтарах, кхоачамбоацараш дlадахара сихха оарцагlа ца бовларах. Юртбоахама ведомствай кулгалхоша С. А. Кириллова, Д. М. Хаматханова, У. Г. Османова Ш. С. Умарова цlенхаштта хlама дац бухгалтерски, зоотехнически, ветеринарни учете порядок оттаяра. эттата хьала критически мах бац, кадраш lомаелга во леладу.

Прокуратура а МВД а органаша шоай ханнахьа хьагучаяхац общественни хьайбаш лечкъадара факташ, дош тохкача хана воловита лела еш моттигаш нийсйолийт, из нийсе ца далийтара, бехке барaи бехктокхаме озара де мел доагlар дац.

Халкъа депутатий районни юртийи Советий исполкомаша боагlагlча беса пайда эцац колхозашкеи совхозашкеи социалистически доалахье лорaяра тlахьожам лоаттабаре даькъерча шоай полномочех, боахама кулгалхой балха юкъе нийсьу кхоачамбоацараш ханнахьа хьагучадахац. тlаьта хьагучаьхача фактаех эффективни гlулакхаш чакхдадац.

Парте районни комитеташа социалистически доалахье лораелга lалашдара колхозий, совхозий, советски органий балха во тlахьожам лоаттабу, кадраш хьахоржача цlенхаштта гlалаташ дувлийт, тlадиллача гlулакха хьалхара цар бехктокхам лакхбелга эсала леладу.

Либеральни хиларах тарра Ленина цlерагlча колхоза председатела партийни бехке аьнна КПСС Ведески РК бюрос яь решени дlаьккхай КПСС обкома бюрос. Ленина цlерагlча колхозе дукха хьайбаш кхоачаш ца хиларцен лечкъадарцен дувзадена социалистически доалахье лораелга бехктокхаме ца хеташ леладарах М. О. Ибрагимов КПСС членаллара а балхара а дlаваьккхав. Общественни хьайбаш лораделга бехктокхаме ца хеташ леладарах «Кругловский» совхоза директор И. А. Гайрбеков партерен балхарен дlаваьккхав. цу совхоза партнома секретарь И. Х. Саибиев балхара дlаваккха аьнна КПСС Надтеречни районa бюрос яь решени. хlаьта Ведески районa Ленина цlерагlча колхоза партнома секретара Б. С. Юсуповна КПСС Ведески РК бюрос строги выговор ялар теркаме нийцад.

Шоашта карарча боахамашка хьайбаш лорадара боагlаш бола тlахьожам ца оттабарах, хьайбай фермашка учета отчетности во вlаштlехьъяьнкхарах, ханнахьеи дикеи ревизеш елга lалаш ца дарах Нохч-Гlалгlай АССР юрта боахама министра С. А. Кирилловнеи «Чеченингушвино» объединене начальникa Д. М. Хаматхановнеи выговораш яьй.

КПСС горкомаши райкомаши, горрайисполкомаши, НГlАССР юрта боахама министерство (С. А. Кириллов), «Чечениингушвино» объединени (Д. М. Хаматханов), «Чечениингушорсемпром» (Ш. С. Умаров), кхыйола юртбоахама ведомствашa декхарийла яьй колхозашкеи совхозашкеи хьайбаш лорадара тlеерзаьча мероприятей комплекс чакхъяккхахьайбаш юхаметтаоттадара къоалаш дарах, хьайбаш кхоачаш ца хиларах дойтарах хинна де меттаоттадара мел эшар де; социалистически доалахье лораяра материально-бехктокхаме балхаш тlа ухийта нах хьакаржара боахама кулгалхой бехктокхам лакхбе.

КПСС горкомаш, райкомаш юххьанцара партийни организацеш декхарийла яьй материально-бехктокхамеча балхаш тlа ухийта нах кlоаргга бовза, практически балха тlа техка. цlена нах мара цига ца хьежабе. Социалистически доалахьена кулг тlакховдадаь, недостача яь, хьайбаш дойта хlара моттиг шерра дlайовзийта, бехке болчарна гонахьа йоагlаш бола общественни мнени. цу тайпара хlама доврг ца хилара хьал хьахилийта.

Республика прокуратурана (А. И. Ростов), НГlАССР чурча гlулакхий министерствана (Л. А. Шуть) тlадиллад колхозашкеи совхозашкеи хьайбаш кхоачаш ца хиларен лечкъадарен еррига факташ тохкилга, цу тайпарча хlара моттига сихха расследовани елга, боахам доал доалаш лелабарахи социалистически доалахьенна тlакхувдарахи бехке бараш цlенхаштта бехктокхаме озилга. Пачхахьалкхенна хинна зе дизза юхаметтаоттадара де мел доагlар де.

Тlанийцача соцам тlа белгалдоаккх, республика совхозашкеи колхозашкеи общественни хьайбаш доал доалаш лелaдара факташ гучаяхарaи уж ца хилийтарaи НГlАССР чурча гlулакхий министерства болх тоабе безилга. Нохч-Гlалгlай АССР прокуратуро декхарийла яьй юрта боахаме социалистически доалахье лораяра хьакъехьара законаш кхоачашдара лоаттаеча надзора боарами эффективности лакхбе.

ПАРТЕ ВЕТЕРАНАШТА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Халкъа боахаме дуккхача шерашка бернате болх барах, республика общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах, КПСС мугlарашка бола йовзаткъен итт шу дизарца дувзадена Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Коробкин Павел Григорьевича — пенсионера.
Марьин Павел Ивановича — пенсионера.
Нагапетянц Ваган Артемовича — пенсионера.
Шаумян Гаврил Калустовича — пенсионера.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1979 шу. 25 октябрь.

Нов. Е. Т. БЫЧИХИНАНА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЭКОНОМИСТ ЯХА СИЙЛЕН ЦlИ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Республика юрта боахама даькъе планировани тоаеча боккха болх барахи общественни вахаре хьинаре дакъа лацарахи Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика **заслуженни экономист** яха сийлен цlи лойла **Бычихина** Елена Тимофеевнана — Нохч-Гlалгlай АССР Госплана отдела начальника.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1979 шу 25 октябрь.

29 октябре—комсомол хьахинна Ди

ЕРРИГАЧА ХАЛОНЕХ ЧАКХБАЬННАБ

Е город а е болхлой поселок а яцар МагIалбике 1934-ча шера со указа енича хана. Чьатарашка дахар тхо. Гоннахьа хьу, лоамаш, яьсса аьда моттигаш яр. Говрийн шерчийн вордаш мара кхы транспорт яцар, электричество яцар.

Цу халонех бIу ца къожабеш, хьинар кхо ца деш къахьегар комсомольцашеи кагирхошеи керда буровойш, нах чубаха баракаш хьалъеча, МагIалбике керда мехкдаьтта район кхараерзаеча, Моздакера хьа готта цIермашиний никъ буллача, газолиновий завод хьалъеча (мехкдаьттаца хьайоагIача газах бензин доаккхаш яр из завод).

Иштта хьалашка коммунистий хьалхленца шоашта хьалхашка оттадаь декхараш толамца кхоачашде вIаштIехьдаьлар 30-ча шерашкарча комсомольций кагирхойи. Тийрка довкъашка мехкдаьтта гучадаьнхараш йца а уж бар.

Мехкдаьтта хьадоладелча тоалуш эртадувла даьлар вахар. Денгара денга дукхагIа хулар нах чубаха цIенош, хьалйора керда школаш, культура гIишлош, тIехь-тIехьа шерлора мехкдаьтта доаккха майдаш. Цу хана хьахилар мехкдаьтта кхо промысел. Шерлуш тоалуш йоагIар МагIалбике болхлой поселок. Цунах района центр хилар.

Цу хана со яр газолинови заводе лаборанткалла болх беш. Цигара 1937-ча шера со хьожайир ВЛКСМ райкоме кхалнаха юкъе болх беча отдела заведующелла. Цул тIехьагIа цхьа шу доалланехьа а ВЛКСМ райкома хьалхарча секретаралла хержар со. 1939-ча шера МагIалбиках город хилар. Къонача мехкдаьттахой городе вIашагIъеллача ВЛКСМ горкома хьалхарча секретаралла хержар со. Йоаяха сийле яр из.

Шерлуш, тоалуш яр къона город. Болх беш яр школаш, больницаш, клубаш, библиотекаш, тикаш. Iодакхадар дика наьгъаш. ТIехь-тIехьагIа шерлуш доагIар мехкдаьтта доаккхилга. Республике хьалхарча моттиге бар МагIалбикера мехкдаьттахой. Цар цIи дIахезаяр ерригача мехка.

Цу толамех доккха дакъа доалар МагIалбикерча комсомольцийи кагирхойи. Вуруш тоъача, мехкдаьтта доаккхача вIашагIъехка болх беш яр комсомольско-кагирхой бригадаш. Къахьегама коллективашта юкъе хьалхлелайора цар. ДукхагIбола комсомольцаш стахановцаш бар. Социалистически яхье, стахановций боламе хьалхара моттигаши дезагIдола совгIаташи доахар къонача мехкдаьттахоша.

Цул совгIа, юрташка бахача наха юкъе шерра культурно-кхетама болх лелабора. Художественни самодеятельноста артисташа концерташ уттадора юрташкарча къахьегамхошта, политически къамаьлаш дора, юртарча кагирхошцара бувзамаш чIоагIдора. Вайнахха кагий нах болхлой класса юкъебоалабора, царна мехкдаьттахочун говзал караерзае новкъостал дора къонача города комсомольцаша.

Дага а доацаш гитлеровски фашисташ тIалетар вай мехка. ДIаболабелар Даймехка Сийлахь-боккха тIом. Цун талгIеш хьакхаьтар МагIалбике а. Дай-мохк лорабе тIем тIа бахар дукхагIбола комсомольцаш, къона мехкдаьттахой.

ОагIох оагIув а теха МагIалбик, вай республика лораеш бар Советий Мехка ерригача мехинагашкара тайп-тайпарча къамий викалаш. Ленинград, Москва, Сталинград, кхыйола городаши районаши моастагIчох лораеш лаьттараш юкъе дIаэттар эзараш толамагIбола Нохч-ГIалгIайчен къонгаш. Цхьа дезал хиина фашисташта духьала эттар дерригa советски халкъ. Лира моастагIа эшавир. Дукха ве деш, йоккхий халонаш эшаеш сийлахь-боккха толам баьккхар советски халкъо.

ТIаккха тIемо ль човнаш ерзае эттар советски халкъ. ТIемо йохаяь дIаьннаяр МагIалбикера мехкдаьтта промыслаш, кхыйола гIишлош, нах чубаха моттигаш. Уж юха меттаоттаеча а хьалхарча мугIарашка бар комсомольцаши кагирхойи. Цар хьинаре дакъа лаьцар тIема шерашка фронта эша доагор луча, 50—60-ча шерашка юха а МагIалбика мехкдаьтта сийле лакхъеча.

ХIанз МагIалбикера мехкдаьтта кIезигденнад. ХIаьта а городера мехкдаьттахой тешаш ба укхазарча лаьттан четашка кхы а дуккха мехкдаьтта хиларах.

Тхо, комсомола ветеранаш дог тийша да хIанзарча комсомольцашеи кагирхошеи чIоарггача тIоанашкара мехкдаьтта гучадаккхара човлхане декхар толамца кхоачашдергхиларах а МагIалбуьца мехкдаьтта сийле юха а чIоагIъергхиларах а.

Р. ЧЕРВОВА,
комсомола ветеран, пенсионер.

Октябра тIехьален ДАЙ ДА ТХО

ХIанзчул тIехьагIа ши ди дальча белгалдоаккхаргда Ленински комсомоло, мехка кагийча нахен мехкарашен шоай сий дола дата — Союз хьахнина 61 шу дуза ди.

Кховзткъа шу хьалха баьккхар къонача Советски республика хьалхарча доакало историна чудоллаш гIа. ХIаьта тахан вай доккхал я деш ях — цар цIена тIехье кхийнай. Революце байракха мутIахьа хилар, цIена дегаш а низ ца кхобеш къахьега кийча хилар а, коммунизмана тешаме хилар, идеалаши планаши цаIаш хилар — из я 70-ча шерий комсомольцаша шоайл хьалха цу новкъа баьккхарашнаре хьайна тIехьале. Цунна къаьга тешал ду ВЛКСМ 60 шу дизара хетальча торжественни заседане КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатела нов. Л. И. Брежнева аьнначо. КПСС ЦК памятни байракх ше дIалуш нов. Л. И. Брежнева аьлар: «Комсомол хьахнинача хила дениз 140 миллион совгIа болча советски наха лаьккхай цун мугIарашка а болаш коммунистически кхетама школа. Историе летописа хьакхоачаьй вай деношка граждански тIема турпалий, Днепра тIара ГЭС, Магнитка хьалъяьрий, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема турпалий, целина кераерзальрий денаьеча гIулакхий сийле. ХIаьта тахан, шоай дайн вежарийн сий дола традицеш дIахо а хьош, Советий Мехка кагирхоша халкъа боахама эгтара бехкетоккхамегIча участкашка шоай низ ца кхобеш къа а хьегаш денгара денга гаргa йоалаю коммунистически кхоане».

Нохч-ГIалгIайчен кагирхой политически а къахьегама а хьинар айдара низ бола стимул хилар Сийлахь-боккхача Октябра 60 шу дизара кийчо ярах, СССР керда Конституци дерригача халкъо дувцарахи тIаэцарахи. Iоальча опытах практике пайда а эцаш, 130 эзар саг совгIа болча вай республика къонача къахьегамхоша хьинаре дакъа лоац В. И. Ленин ваьча дена 110 шу дизара сийна лаьрхача социалистически яхье «Эффективностеи дикалеи пятилеткана — кагирхой энтузиазми творчествои» яха девиз лостам а хиина дIаэттай иттлагIча пятилетке дукха эзараш болча къонача производственникашта.

ХIаьта тахан кагирхой доккха цIей юхе гIертача деношка, республика кагийча нахен мехкарашен рапорташ тел планови заданеш доккхий социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдарах. Карарча пятилетка планови заданеш хIанзале а кхоачашъяьй 20 комсомольско-кагирхой коллективо, эзар совгIа болча комсомольцаша. Царна юкъе я ерригача республике цIи хеза Нохч-ГIалгIайчен гIишлошъяра управлене СМУ-2 чуйоагIа Социалистически Къахьегама Турпал, кагирхой хьехамча Хаджиев Шамсудин керте латта комсомольско-кагирхой коллектив, бурув деттара балхий Старогрозненски управлене «Къилбаседа — Минеральни» яха № 17 йола буровой (кулгалхо Шуликин Георгий Александрович), Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода № 46 йолча цеха Къахьегама ЦIеча Байракха ордена кавалера, СССР Лаккехьарча Совета депутата Дзармотов Муеас кулгалду токарий бригада, медицински инструментий Гудермесски завода слесарно-механически цеха коллектив (кулгалхо Магомадов Рамзан). «Союзавтоматстрома» Грозненски опытно-экспериментальни завода электромонтажни цеха къона коммунист Тимощенко Алексей керте латта бригада.

Цу тайпара дола масалаш кIезига дац. Iалаьмате дика лархIа дезаш да 70-ча шерий комсомольцаш, дика къахьега хоаш хилара совгIа, кердачом, хьалха латтачоа чIоагIа тIакхувш а хилар. Цунна тешал ду кагирхой Iилма-техническа творчества хьажаре дакъа лоацаш 48 эзар совгIа кагий нахи мехкарийи хилар. Цар еннай дукхьал чакхдаьннача 1978 шера юкъера экономически эффект 3,5 миллион совгIа сом дола 5348 рационализаторски предложени 249 изобретени.

Iилма-технически творчество дегIаккхувлача дика толамаш доахар «Промавтоматика» НПО, «Грознефть» объединене, «Электроприбор», «Электроинструмент», «Красный молот» яхача заводий, Нохч-ГIалгIайчен гIишлошъяра управлене юккъерча комсомольски организацеша. Иштта, «Промавтоматика» НПО дуккъал къонача новатораша еннай чакхдаьннача шера 82 рационализаторски предложени изобретени ярах 15 заявкен. хIаьта царех 1 миллион сом совгIа экономически эффект енна йола хьалхарчарех 67-и шоллагIчарех 15-еи производствана юкъе а йинхьай.

Шеко яц, къонача болхлой ударни вахтон къонача Iилмахой а специалистий а творчески лехамашеи къахьегама оазарле лаккхьара кердо рекордаш юкъе эза хиларах.

Чоалханеча хьалашка чакхбаьлар 1979 шера кIимарк. Вешта юртбоахама балхаш-м дилла а хиннад уж дераша шоай низ ца кхобеш къахьегалга, хIанзарча техника торонаши цунах пайда эцарий говзали цхьана таргьелга дIадехеш. Уж гIулакхаш де вIаштIехьдальча хаоттами хьалаш кхераме дац, уж мичча тайпара хуле а.

1979 шера на бола ялат чуэцача дакъа лоацаш бар 30 эзар гаргга юртара къона къахьегамхойи 250 совгIа комсомольско-кагирхой коллективи. Ялат чуэцаш льттача хана вай республика кхашка болх беш яр кIал хиннарел совгIа керда хьаль 300 гаргга комсомольско-кагирхой экипажи агрегати. 170 доакъар кийчду отряд яр общественни хьайбашта доакъар кийчдара йолаьча шин бетта йолча Ерригсоюзни ихьe дакъа лоацаш.

«Рекорд дикха вода» яхача республикански конкурсе дакъа а лоацаш, доккхий толамаш даьхад къонача комбайнераша Ерекеков Николая, Хамидов Iийсас, Моисеев Александра, Боктаев Хожбаудина. Оаха доккхал ду «ЦIе корталии» яхача къонача доярий традиционни конкурсе дуккхаза котбаьйнача Сунженски районерча «Коммунизмага бода никъ» яхача колхозерча Атамирова Аьсетах, Наьсарен районерча «Октябра 40 шу» яхача совхозерча Даурбекова Зинах, Урус-Мартана районерча «Горец» совхоза доярех Умхаджиева Маликах, дукхача кхыбарех. Дог гIоздоаккхаш да къонача доярий республикански хьашка цIи хезача доярашта уллув къонача жоахала доярхаш дIаоттар. Алхха цхьа масал доаладергда ах нагахьа санна 2 шу хьалха 3000 килограммал тIех шура йоакхаш наггахьа доярка мара хиннаце, тахан уж бIаьннел тIехбаьннаб. ХIаьта оаха доккхал а ду хьайбаш леладерий къонача смено парте а халкъо а шийга дахка дог доа ца дарах, цо сийленна къахьегарах.

ГIишлош сиза а экономично а хьалъяр, къахьегама оазарле цахаддаш дегIайоалаяр гIишлошъечарча комсомольски организацей доархIамеча декхарех цаI да. ГIишлошъеча болхлой хадараш тоъаш ца хилар теркал а деш, областной комсомольски организаце тIехххьарча массех шера хьинаре леладу керда хьалъеш латтача а реконструкци еча а объекташта шефство лоаттавра гIулакх. Шерра-шера Ленински комсомола путевкаех гIишлошъеча балха воагIа 800 гаргга къона болхло.

1979 шера ткъеста хьалъеш латта объект комсомольско-ударни я яьнна кхайкаьй. Республикански ударни гIишло ЭЛОУ-АВТ хьалъеча субботникаши воскресникаши а деш 550 сага-дийнахьа болх баьб комсомольцаша укх шера кхоалагIча квартале. Установкера балхаш даь доалаш латт. 7 ноябрь тIакхоачаш хьалхара продукт яла лаьрхIа я из. комсомольцашеи кагирхошеи хьийга къа а юкъе долаш хулаш хIама да из.

Из республика керттера объект хьалъь яларга а ца хьежаш, комсомольски организацеш кийчлуш я хIанз Шалински районе хьалъе лаьрхIача йоккхача бройлерий комплексана шефство лаца.

Доккха декхар оттаду кагирхошта хьалхашка ВЛКСМ XVIII съезде нов. Л. И. Брежнева тха гIулакхий дакха мах баро. «Комсомол дилла а хиннай хьалъеш латтача сийлахь-йоккхийча советски гIишлоний тешаме шеф. Из Iалаьмате дика традици хIанз а йолаш я... Хьалъеш латтача гIишлошта-м болхлой кулгаш кийша Iац. Цига ахийта беза эшшача боарамагIа гIишлонхой, монтажникаш, шофераш, бурув деттараш, хьехархой, кхы специальносташ йола нах — из да де дезар».

Вай партеи ВЛКСМ ЦК-аси тIадилла бехктоккхаме декхар кхоачаш а деш, ВЛКСМ областной комитето дуккъал карарча шера вахийта мехка Ерригсоюзни ударни комсомольски гIишлош хьалъеча 300 гаргга саг. Комсомола съездашта юкъерча хана мехка ударни гIишлош хьалъеш латтача комсомольски путевкаех баха берригa нах 1000 совгIа къахьегамхой ба. Нохч-ГIалгIайчено бахийтараш шоай низ ца кхобеш къахьегаш ба эгтара йоккхагIа йола индустриальни энергетически объекташ хьалъеча — Байкало-Амурски магистрале, Малхбузен СибарегIеи руза карадерзадеча, «Атоммаш» яхача Волгодонски заводе, Москве Олимпийски объекташ, Саяно-Шушенски ГЭС, Усть-Илимски хьун промышленни комплекс, Череповецки металлургически комбинат хьалъеча.

1979 шера кхоалагIча къахьегама семестре республике, Коми АССР, Алтайски крае гIишлошъеча къахьегаш вар 1030 саг, юртбоахама балхаш деш вар 1816 студенти республика школай дешархои. Цар даьд 1 миллиони 200 эзари сома маькка гIишлошъяра балхаш, чу а сна чакхъаькхай 6 миллион сом совгIа мах бола продукци. Хьинар долаш, идейно-политически кийчо, культура физически гIулакхаш лаккхача боараме долаш бар гIишлошъеча отрядашка балхаш даьраш. Аькхи гIишлошъеча отрядий бIухоша шоаш Iеш болча моттигашка концерташ уттаду, лекцеш еш, беседаш ю, школашта ремонт еча гIо ду, хала кхетаде дезача берашеи кхувшбоагIарашеи шефски балхаш ду, общественни хьайбашта доакъар кийчдеча дакъа лоац.

Дика традици я вай мехка комсомола советски пачхьалкхен историна юкъерча дезача деношта ударни къахьегамца накъаахар. Цу традицешта тешаме а болаш, Октябрьски УБР, Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» завода, Ачхой-Мартана районерча «Новосельский» совхоза комсомольски организацей инициативагIа 27 октябре республике чакхдаккха лаьрхIад Ленински комсомол хьахь 61 шу дизара хетадаь комсомольско-кагирхой субботник. Цу субботнике дакъа лоацаргда 100 эзар совгIача кагийча нахен мехкарашен. Царех 50 эзар совгIа бола нах шоаш дилла а болх беча моттигашка хургба, баьча балхах доагIа деррига ахча «Солидарноста фонде» дIалургда.

Х. ДЗЕЙТОВ,
ВЛКСМ обкома секретарь.

МОСКВА. Ленински комсомола цIерагIча автомобильни завода комсомольски организаце мугIарашка бархI эзар совгIа саг ва. Цу предприяте комсомольцаш массе хана лоархIамечех эшаш долчен гIулакхий инициатораш хул.

1968 шера октябре ВЛКСМ 50 шу дизарца дувладенна кагирхоштеи комсомольцаштеи коммунистически кхетам луча толамаш дахарах Московски малолитражни автомобилий заводах Ленински комсомола цIерагIа автомобильни завод аьнна цIи тиллар.

Предприяте къонача болхлошта къахьегарах дешаран, салаIаран спорт лелалрах мел эша хьалаш долаш да.

Заводе болх беш я хаддаза квалифицированни кадраш кийчъеш йола специализированни профессионально-технически училище. Заводе я иштта болх беча кагирхой школа, техникум, ший втуз.

ИттлагIча пятилетке, дикала пятилетке, автозаводцаша доккхий толамаш доах арелецаш йола автомашинаш дукха ахаргйолаши тешамен хилийта гIерташ. ХIанз «Москвич» яхача маркагIа йола легковой автомобилаш дунен 70 мехкарча наькъалша лел.

Заводе дикагIъярех я № 1 йола сборочни цех. Укхаза болх беш 60 комсомольско-кагирхой бригада я. Берригача комсомольцаша (уж цехе 509 саг ва) хьинаре дакъа лоац В. И. Ленин ваьча дена 110 шу дизара йоаржальча социалистически яхье.

№ 1 йолча цехе юххера а вIашагIъелле йоакх «Москвич» яха автомобиль, цу дайкъе я юргашка лелас арахецаш йола «21406» моделаш а. Цу автомобила пачхалкхен дикала Знак еннай.

Цеха комсомольцаштеи кагирхоштеи юкъе ьаьрнай ший тамагIа а долаш болх бе боккъо яккхара йола лаь.

Ленински комсомола цIерагIча автомобильни завода ерригa коллектив кьовсам лоаттабеш я производственни план толаме кхоачашъяра тIехье. Яхье баьннарий хьалхарча мугIарашка — предприяте коммунисташи комсомольцаши.

СУРТА ТIА: коммунистически къахьегама ударникаш, Ленински комсомола цIерагIча автомобильни завода № 1 йолча сборочни цеха цхьоалагIча участка слесараши сборщикаши, комсомольцаш (аьрдехьара аьттехьа) — Паучин Александр, Гуля Елена, Кулик Марина, Евсеева Ирина, Челядинова Людмила, Фатин Вячеслав.

Н. МАЛЫШЕВА сурт.

КХОАНА — АВТОМОБИЛЬНИ ТРАНСПОРТА БОЛХЛОЙ ДИ

Халкъа боахама бокха лоархIам болаш я автомобильни транспорт, хIана аьлча юкъерча доацаш общественни производство дехъа а лоацаш, цо ерригача транспортни системо а сиина новкъостал ду мехка экономика дегIайоалаяра. ЛоархIаме декхараш оттадаьд автотранспортникашта хьалхашка КПСС XXV съезда иттлагIча пятилетка. Царех кертердар — халкъа боахаман бахача мехаш эша моахьаш дIа-юха кхузьийта дикагIеи хаьнахьаи Iалашдар, автомобильни парка мощносташ балха дикаги дикка лелаяра, лерде тIа кхача дезача моахьаш дIакхоачадергеи пассажираш дIа-юха кхувлергеи сиздар, хIаьта иштта вай мехка тайп-тайпарча экономически районашта юкъера автотранспортни бувзамаш тоадар.

Автотранспорт дегIайоалаяра кIезига гIулакхаш даьдац вай мехка: грузовой машинай парк хаддаза дегIайоагIа хIензарча лелаш йолча состава чотах (ГАЗ-53, ЗИЛ-130, КамАЗ, МАЗ-500, кхыяраш), цун структура тоаеь.

Вай мехка тIехь – тIехьагIа дукхагIа хулаш доагIа автомобильни накъаш. ДегIайоагIа иштта вай мехкаи доазол дехьарча мехкаштеи юкъера автомобильни сообщенеш, дукхагIа дIа-юха кхуэь моахьаш.

Берригача советски мехкаца цхьана грузовойи пассажирски автомашиней водителаш къахьегаш ба, шоай къахьегама эффективности дикаги лаьгIа а гIертеш, пятилетка заданеш кхоачашъеча.

Шоай профессиональни цIейца автомобильни транспорта болхлой накъабиьлеба кердача къахьегама толамашца.

КАРАГIДАЬННАРЕХ КХОАЧАМБЕРГБАЦ

Дикача къахьегама толамаша автомобильни транспорта болхлой Дениа накъаенай тха предприяте коллектив. Цунна дола дика тешал да укх шера хьалхарча квартале предприяте республика транспортни управлене коллективашта юкъе хьалхара моттиг яькхари РСФСР автомобильни транспорта министерстве гIолла кхоалагIа моттиг а йоаккхаш карара-кара тела ЦIе байракхи ахчан премии яьккхари. ДикагIдола социалистически декхараш шийна тIа а айца тха коллективо ханал хьалха, 20 октябре, кхоачашъяьй итт бетта йола производственни плана. Планал совгIа дIа-юха дикъад 32 эзар тонни халкъа боахама мовхьаш, 1082 эзар тонно-километр никъ баьб, 360 эзар пассажир дIа-юха нигав, иштта кхы дIахо а.

ХIаьта иштта доккхий толамаш даха коллективашта вIаштIехьдаьннад предприяте социалистически яхь дика вIаштIехьъяьккхар бахьан долаш а. Цунна юкъе дакъа лоацаш ба болхлой хинка цаIеш инженерно-технически балхахой а гIулаккхера нах а. Тайп-тайпара службаши отделаши яхье яьннай къахьегама дикал лакхъяра, болх дикагIа вIаштIехьбаккхара. Предприяте болх беш волча 415 сагах социалистически яхь лелаеш ва 375 саг, царех 272 водитель, 63 ремонтни болхло, 40 саг инженерно-технически балхахойи гIулаккхера нахи.

ХIанз иттлагIча пятилетка план кхоачашъяьй 11 водитело, хIаьта дикъ шера план — 82 болхлочо.

Къаьстта белгалбаккха боагIа Къахьегама Сийлен III степена орден лелаеча Оздоев Жабраила кулгалдеча бригада Iалаьмате дика болх. Цу коллективо хаддаза тIехкхоачашъю ший заданеш, хIаьта «Нохч-ГIалгIай транспортни управлене дикагIйола бригада» яха сийлен цIи лелаю. Опыт йолча хьехамча из коллектив дика вIаштIехьъяьккхай ала йиш йолеш я. ГIулаккхах дика кхеташ, декхарашта бехктоккхаме лоархIаш, вIаши новкъостал деш хилар — иштта я цу бригада оамалаш.

Дукха я тха предприяте шоай производственни планаш толаме кхоачашъеш йола бригадаш. Царех я йиълагIа бригада (бригадир, коммунист Б. С. Могушков), шоллагIа бригада (бригадир Я. И. Мошхоев), ялхлагIеи вайслагIеи автобусни бригадаш (бригадираш А. Х. Цороев, М. И. Картоев).

Даьхача толамашка хьежжа цхьадола кхоачамбоацараш а да тха балха тIехь. Аьлча кхоачам ба, тха маршрутни автобусаш, къаьстта городашкара лелараш, лела йоагIача тайпара, ца лелаш хилар. Цхьайолча хана уж зига хул парк линегIа арадалара коэффициент.

ХIанз тха предприяте берригa низ тIаберлабаьб пятилетка дилагIча шера тIайнйца социалистически декхар кхоачашдара.

М. БЕКОВ,
Назрановски автотранспортни предприяте директор.

Къахьегама совгIат

ИттлагIча пятилетка дилагIа шу хьинарча къахьегамна белгалдаккхара доккхий социалистически декхараш тIайнйцад Нохч-ГIалгIай транспортни управленена чуйоагIача автоколонна-1572 коллективо. Ханал хьалха уж кхоачашдара «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь йоаржальча предприяте болхлоша дика къахьегама совгIат кийчдаьд шоай дезача цIейна. Пассажиро-километраш ара яйс бетта план 100,7 процентий пачхьалкхена пайда бара задани 100,9 процентий кхоачашъяьй цар.

Пятилетка дилагIа шу дозадеча дена хIара бетта [illegible]

хьош, цунна елар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома, Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦIе байракх. Иштта цунна еннай управлене ЦIе байракхи 2500 сом ахчан премии.

Уж деза совгIаташ карара ца далийтара хьинар айдеша къахьегаш ба автобоахама болхлой укх октябрь бетта.

ИттлагIча пятилетка задании В. И. Ленин ваь 110 шу дузача дента кхоачашъяра доккхий декхараш тIайнйцад автобоахамерча бIаьш болча болхлоша. «ТIехьбусараш боацаш бе болх» яхача девизагIа шерра социалистически яхь йоаржальча царех цхьаболчар шоаш лела доакхаш, пятилетка задани [illegible] Акопов Виктор Леонович, Лазарев Борис Иванович, Мусаев Умар Абхадович, Петросян Ким Арамович, Сапралиев Осман Ахмад. ИттлагIча пятилетка задани дика тIехкхоачашъеш а [illegible] Царех ба водителаш, коммунистически къахьегама ударникаш Д. Кадимагомаев, Т. Курбанов, С. Богатырев, И. П. Ракитянский, П. К. Коробкин, А. Исаков, Х. А. Хасаров, А. Цапаев, кхы дукха бараш а.

Б. ДОТМАРЗНЕВ.

Цифраши факташи

● Автомобильни транспорта болхлой Ди дезда оттаьд 1976 шера 15 январерча СССР Лаккехьарча Совета Президиума УказагIа, хIаьта октябрь бетта тIаьххьарча кIирандийнахьа хIара шера даздеш а да.

● Мехка автомобилизаци алга доккхийча боарамегIа чакхдоакх. 1970 шерацa кийсдича вай автомотопарк 1978 шера 80 процент совъьннай, хIаьта автомобильни накъаш 34,8 процент дукхагIа хиннад.

● Советски автомобилестроителаш тIалгIа КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъеш ба. 1976—1978 шерашка вай мехка хьаьяь 6 млн. 264 эзар автомашина. Уж я пхе шера планагIа дIадахача кхаь шера хьее лаьрхIа хиннарех 65 эзар машин дукхагIа.

● 1976—1978 шерашка объединенешеи предприятешеи арахеца йолаяьй 14—16 тонн мукъ кхухье КамАЗа автопоездаш, хIаьта иштта дизельни денгаталаш тIалатта итт тонн мукъ кхухье автосамосвалаш.

● 70-гIа шераш долалуш кьалъе йолайир беза мукъ кхухье автомобилаш арахецаш хургйола йоккха Камски комплекс. 1978 шу чакхдолаш цу комплекса предприятеша арахийцай 70 эзар гаргга дизельни автомобилаш автопоездаш. Массане юкъера пайда эцача автомобильни транспорта грузооборот 1978 шера 116 миллиард т/км, а 1977 шера хинначох 106 процент хилар.

● Массане юкъера пайда эцача автомобильни транспортаца 1978 шера дIа-юха дикъад 6.176 млн. тонн моахьаш, а 1977 шера хинначох 104 процент.

● 1979 шера арахецаргья 787 эзар грузовой автомобиль, 1310 эзар легковой, 81 эзар автобус. Грузовикашта юкъе дикка доккха даькъе—200 эзар совгIа — хургья юрта боахаман экономика кхыча доакъоштен лаьрхIа специализированни автомобилаш.

● 1979 шера КамАЗе арахецаргья низ бола 70 эзар грузовик (1978 шера арахийцар 41,3 эзар). «БелавтоМАЗ» яхача объединение массе фагIоразьара тожамаш де доладергда 110 тонн мукъ кхухьача автомобилий промышленни партене; Заводе иштта дIахо балхаш деш ба 120 тонн а кхы дукхагIа а мукъ кхухьаргбола машинаш арахецалга карадерзадеш.

● ХIанз мехка наькъашка моахьаш дIа-юха кхухьаш лел 70 эзар КамАЗ автопоездаш. Царех дукхагIъяраш юкъера лаьрхIача шера кхыча тайпарча грузовикел 1,5-зза дукхагIа лелаш я.

Павлодарски область. Хьалъяь йоалаш латт Экибастузски ГРЭС-1. Казахстана теплоэлекростанцеех йоккхагIъярех цаI. Из хьалъелга белгалдаь да КПСС XXV съезда решенешка. 500 эзар киловатт мощность йола эгара хьалхара генератор болх бе йолаялийта кийчъеш я, шоллагIъяр шу чакхдоалаш йолаялийта лерхI. ГIишлон монтажникий метта дIаоттаргба наладчикаши эксплуатационникаш.

Экибастузски ГРЭС-1 Казахстана даргара итт шера хьалъе лаьрхIача еррига мощность тхьо миллион киловатт йолча ялхе теплоэлектростанцеех хьалхара яр я. Уж ерригаш а хургья мехка эгара дарегIа долча доагорга, гучахьарча способа боахкача Экибастузе йолаш.

СУРТА ТIА: дийнахь а буса а балхаш деш латт Экибастузски ГРЭС-1 кертера корпусе.

Н. КУЗНЕЦОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМХОЙ УЙЛАШ

ПИСЬМОЙ ОБЗОР

Пятилетка заданеш — В. И. Ленин ваь 110 шу дузаш, — иштта девиз я дукхача болхлой а хІаьта ишта бригадай, цехий, заводий, фабрикай коллективай а. Цу хьакъехьа дуьц редакцега ухача дукхача письмош тІа.

Творчески, хьинар айденна къахьег Октябрьски Революце орден лелаеча гази мехкдаьттен доахача «Старогрознефть» яхача управлене мехкдаьтта доахарий коллективаша, — яхаш деш вай А. Тищенко письмо тІаре.

— В. И. Ленин ваь 110 шу дизарен Сийлахь - боккхача Октябрьски социалистически революце 62 шу дизарен сийна мехкдаьтта доахача цехашта, бригадашта, къаьст - къаьстача мехкдаьтта доахараштa юкъе ярка социалистически яхь дегІа а кхуьлаш, 10 пятилетка диъллагІча шера 9 бетта заданел совгІа 33,3 эзар тонн мехкдаьтта даьккхид мехкдаьттахошa. Къахьегама овсарле планагІа лаьрхІачул 2,8 процент лакхагІа я, хІаьти планал совгІа хьаьь продукци маьхала яшхарах 190 эзар сома пайда баьб.

Дика лел цар гІулакхаш октябре а. Алхха укх бетта 20 дийнахьа цор хьол а даьккхи, кийч а даь, Даьхен резервуарашка чудеттад 240 эзар тонн тарггá мехкдаьтта, цу даькъе планал совгІа даьккха 2500 тонн.

Шоана ма хорра, тІехьтІехьа дукхагІа ма хулий цошоай цхе шера планаш хІинале кхоччашъяь а хьатІайоагІача пятилетка чотах болх беш а бола производстве хьалхалаттараш. Царна юкъерча цхьаннех дувц ший письмо тІа тха штате воацача корреспондента С. Кораблинова.

— Сунженски автотранспортни предприяте шофера Федяев Николай Ивановичьа шийна цкьанно иттлагІча пятилетка план кхаь шерен ах шерен кхоччашъяьй, — яхаш язду С. Кораблинова, — хІаьта хІинз 1981 шера чотах къахьег. Машин лелае харо, эксплуатаци яра правилаш нийса кхоачашъяро гІулакх дукха дезаш хиларо йиш хилийтай Николайга иштта толам баккха.

— Цунгара масал хьа а нийца дІаболабенна къаьст-къаьста шофераш меттел, шоферий бІарчча бригадаш а. Масала, Костоев Мухьмада, Сенгушкин Александра, Шатоев Шамила бригадаша шоай социалистически деккараш кхоачашдаьд: хьалхарчо — 118,6, шоллагІчо — 108,2, кхоалагІчо — 109,4 процент. Цу бригадашкарча водителий авари хинна моттиг яц.

Къахьегамца сий долаш хинна Іац советски саг. Цунах доаккх укх тайпара башха-дика гІулакхаш хьоаштал дар, новъосташха хилар, дикедар хилча дика хеташ хилар, вІаши гІо-новкъостал даре тІера хилар, алхха шийна болча аьттон дукха доацаро гІулакх дар. Уж дика гІулакхаш доаккхаш бола нах бувцаш дола письмош кІезига дац редакционни почтаца. Царех цхьанне тІа бувц кІий халаташ дувхаш бола нах.

— Укхахошта дарба цу цар, — белгалдоаккх письмой автора К. Марзиева, — шоай знанешца, опытаца даь ца Іеш, дика дар хилча дика хетарца, йоаккхонца, гІадвуташ хьехамца а. 10 шу да инфекцийни отделене заведующе Горбакова Моте Назрановски районни больнице болх бу. Цу юкъа шийна чІоаггІа сийле яьккхай цо коллективна а дарбанна ухараштa а хьалхашка. Дика специалисти дог дика дола саги хилара йоаз из Наьсарен районе бахача наха. Коммуниста Горбаковас хьинаре дакъа лоац общественни вахаре. Из халкъа депутатий районни Совета депутат а наькъа унахцІено лорарен социальни Іалашони комиссе председатель а я, больницерча халкъа тІахьожама группа член я.

Вай республикерча къахьегамхой шерра отклик хьоалий ГДР 30 шу дизара хетальча торжествени заседане новкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьло. Цо ена вахара Іалашмате лоархІамеча предложенеша торо хилийтай сиздаь герзаш хьадара керда мул юхабаккхара. тешшаме герзаш дІадахара наькъа тІа довлара, кхоккам кІаьдбарах дола беркат лорадараи дебадараи — иштта де редакцега ухача дукхача письмой автораштa цхьатарра хетар. Деррига советски халкъаца а цІена дог-уйла долаш мел болча нахаца а цхьана вай республикерча къахьегамхоша кхоадам боллаш «АК» йоах НАТО милитаристски гІозарий кхерамеча планашта.

— И. Н. Заболотне цІерагІча республиканскии книжни типографе полиграфисташа чІоаггІа гІадбахаи доккхал деша ладийгІар, — яхаш язду цигарча печатника В. М. Войцеховске шо редакцега дайтача письмо тІа, — Берлине хиннача торжествашка новкъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьлага. Машар бохьаи долаш халданна къовсам лоаттабу вай мехко. Керда предложенеш тел кІаьд ца душ машара тІехьа къовсам лоаттабена Л. И. Брежнева. ХІанз дош ала, Л. И. Брежнева хьа ма ийкайкадарра, Малхбузена тІа да.

— Иштта эттад-их из, — яхаш дІеко дувц ший письмо тІа Войцеховске, — Берлине хиннача торжествашка новкъоста Л. И. Брежнева даь къамаьли «Юхадийндалар» яха документальни фильм вай телеэкранашки гойтари цхьаи ханна нийсделар. Цу эпопея хьежача хана бІаргагу хьона вайна тІемо мел сагота лаш, халонаш тІаххоачаьий, тІемо бохабаь халкъа боахом юхаметтоттабара мел чІоагІа къахьега дийлад. Цудухьа дІанхайкаду вай: «Тхона безац тІом, тхона машар беза».

Берaш — из вай кхоане я, вай мехкара берaш эггара тІех лоархІаш йола «класс» я. Цар гІулакхa да вай мел хьега къа, вай мел леладер, вай еррига уйлаш, йоакхо.

— Эдик, урокаш йистеьнначул тІехьагІа фу деш хул хьо? — аьнна хьаьттар аз цкъа № 50 йолча юкъерчи школа шоллагІча классе дешачагІча Э. Тесменецкега. КІаьнко, шек ца воалаш, жоп делар: «С. Тюленина цІерагІча берий клубе ух со», — яхаш язду тхога хьехархочо М. Гадаева. Эдик айлаюкъе а наьнна улицашка гІолла лелац. Из шоай клубе а вахе, шийна дукха деза ловзараш деш хул, пайдана гІулакх деш ва. Цу гІулакха массе тайпара кружокаш вІашагІьехкай укхаза: къона книжкадезар, къона филателист, изокружок, бІалгІилгаш йоттеи хьаюи кружок. Цу деррхгача хІамаша къахьега догъоттийт берий, шоашта белггалара цхьа гІулакх хьа а херже цунна уйла тІаерзаю цар.

— Цхьаннена а сагота хилац клубе, — йоах Гадаева шийн письмо чакхдоалаш.

Х. ШАДИЕВ.

КПСС XXV съезда реmенеш кхоачашъеc!

Дуккхача наьха хІара деннара кхоллам

Производства эффективности балха дикали лакхьяра тІехьярча Еррисоюзни социалистически яхьа, итогех вІаштта нкезза, цу даькъе кхозза иттлагІча пятилетке а луш, КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦІе байракх еннай город Ригана. Пятилетка диъллагІа шу чакхдоала ха юке ме гІорт, дикагІа гучадоал города къахьегама коллективаш производствени заданеш кхоачашъеча кхы а доккхагІа толамаш даха гІерташ хилар.

Рига яхача города партийни организаце социалистически яхьа кулгал миштa ду дувц АПН корреспондентаца Анатолий Гончаровца шо къамаьл деш Латве Компарте Рижски городской комитета хьалхарча секретара Ян Ватриса.

— Вахаро хьахьеккад, социалистически яхьо ший низ дукха а дуккхагІа болча наха шийна юкъе дакъа лоацаш хилчей, лаьрхІа а массе оагІорахьара а дика кийчдаьча социалистически деккарий кІийлен тІа латташ хилчей мара бизза гуча да боккхаю хилар.

Даха деза мулаш хІара болхлочоа бокъонца дІадовзийтара, деккараш тІаэцача ма хулла дукхагІа яах юкъеоза гІерт тхо. ГІулакх цу тайпара оттадаро хІара деннарча балха перспектива хьаелл, коллектива гІулакха юкъе хІара балхахочо лоаца дакъа хоададу, бехктокхам кхетабейт, творческа хьинар дегІаккхуьл.

Масала, «Латвия стекло» яхача юзгаш деча заводе социалистически деккараш оттедалехьа а тІаэцалехьа а дукха балхаш ду экономически службай специалисташа, мастераша, пропагандисташа, политинформатореша. Царех хІаране шей участке къахьегама овсарле лакхьяра резерваш леха а цу кІийлен тІа юкъяра деккар кхоачашдеча лаца деза дакъа, белгалдеккха а йиш хургйолаш, цар дІадовзийт болхлошта коллективни хьалхашка латто деккараш. Шедола хІама чу а лоацаш оттодаьча социалистически яхьа хьалаш тІа хьада хьахьокх къахьегама нотало якхара малагІа производствени хьокхамаш даха деза деха, участка, бригада, хІара къаьст-къаьстача болхлочун, белгалдоах моральни а материальни а поощрени яра де дезараш, иштта Іалашду яхь лелаеш хьахинараш наха дІадовзийтилген уж вІаши нийсделген.

Цу тайпара дола масалаш даІ — шиъ хиина Іац. Социалистически яхь нийса вІаштІехьъяккхар бахьан долаш Ригерча дукхача предприятей йиш хиннай производства боарами къахьегама овсарлен лакхьяра темпаш дикка низкьало хиннача цхе шера заданешка лаьрхІа хинарел лакхагІа хулга Іалашде. Къоасттадаь аьлча, дІадахача шера йолча продукци дІаяхьийтора планови заданеел совгІа города промышленносто маьхальыккха продукци 30,3 миллион сома маьхха яр.

Парте горкома, райкомий, юххьанцарча партийни организацей балха перспективни планаш тІа дикка моттиг лу социалистически яхь дегІайоаларен аргальккха товарен гІуланха. Социалистически яхь вІаштІехьъяккхара дешаш каст-каста дувца уттаду партийни комитетий пленумашка, партийни общественни организацей собранешка, Іилма-практически конференцешка, семинарашка, совещанешка.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацей, боахама кулгалхой балха координаци яра горкоме хьалий социалистически яхьа Совет. ЧІоагІъйий советах йола лаьрхІа положени. Цунна юкъе ба партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, балхахой, производства специалисташи новатораш. Совето болх бу шера лаьрхІа йолча планагІа.

Доккха тІо ду тхона парте горкомерча технико-экономически социальни дегІаахара Совета социалистически яхьа секце. Цу секце членаша городен районийн парте комитетий балхахоша цхьана Юмабу юххьанцарча партийни организацей болх, лостам лу производства эффективности къахьегама дикали лакхъяре къахьегама коллективаша беча балха.

Социалистически яхьа итоташ еча хана парте райкомашея предприятей коллективашен теркал ду къахьегама овсарле дегІаахар, оборудоване балха смесии коэффициент а дикала категори лакха йолча продукце производство а алсамъялар, продукце дикала доал дара комплексни система юкъейоалара боарам, производства резерваш лехари царех пайда эцари, хІаьта иштта бийдала, материалий, доагора, электроэнерге кхом бар.

Производствени коллективашта юкъе продукцей къахьегамен дикал лакхьяра йолча яхье хьокхамаш дикагІа да яІгача промышленноста предприятей. Укхала Іаламете эффективни да смежни предприятей коллективай творчески содружества кІийлен тІа латтача яхьех хьахулараш. Смежнший бригадаш хьаяра инициатива дІайолайир тха городе ший хала «Ригас Аудумс», «Ригас мануфактура», «Ригас антербс», моделий Рижски Шен производствени объединеней коллективаша. Понтиа чулоацам латт. предприятешка-смежникашка цар членаша шо-шоай творчески планий кІийлен тІа лакха дикал йола продукци арахецилга Іалашду бригадаш хьаярх. Из деш еррига технологически процесс — моделера из де дагадехача дева бараглаи нийча образец лайлалаца — цхьан тІаманна тІаерзаю: бахача нала дикэ тийга а, хоза а, чодни а бола лакха дикал йола тІабувха тІирс балара. Смежний яхь — хІанзарча этаперча парте социальни программа цунах хада йиш йоацача доакьоех цаІ долча халкъа ишача товарий дикал лакхъярен ассортимент шоръярен рычаг.

Социалистически яхь вІаштІехьйоаккхача керттера а хоадамбеш а дар, шеко иц. идеологически Іалашо я. Горком гІерт къахьегамхошта идейни влияни яра еррига форкаех пайда эца. Бокъха лоархІам болаш и укхаза къахьегамхой экономически образоване города а районий а советаш, хьалха латтача опытен коммунистически къахьегамен школа, хьехамчий советаш, кепайоалув.

Бокхха терхам тІабохийт парте горкомо, райкомаша, юххьанцарча партийни организацеша производствени боахамен белхий хоадамбеш йолча участкашка коммунисташ дІанийсбара. Къахьегаме коммунистий авангардни лоархІам хулга Іалашдар социалистически яхьа партийни кулгалдара эффективни средство я. Нах нийсбала гІерт коммунистаща-хьалхалаттаращцен производства новаторашцен, царца Іомалу шоашта тІадилла гІулакх беррига низ тІа а бохийташ творчески кхоачашде, партийни принципиальность йолаш хила а кхоачамбоацарашца къовсам лоаттабе а.

«Идеологически, политико-кхетама болх дІахо тоабарах» болча КПСС ЦК сонамо дІадийтар социалистически яхьа кхетам балара торонех бизза пайда эцар, итоташ еча хана производствени хьокхамаш даь ца Іеш, кхетам балара балха гІулакх а теркалдар. Советски сага творчески тороаш эггара дикагІа къахьегама, идейно-политически, нравствени кхетам балар цхьана тардеш хилча гучаювлаш хилар кхета а деш, города партийни организаце чІоаггІа низ тІабохийт еррига къахьегама коллективашка цу тайпара цхьоагІо Іалашъяра.

(АПН).

«Каустик» яхача Волгоградски производствени объединене болх бе йолаеннай мехка йоккхагІйола хладонаш арахеца комплекс. Хладонаш лелаю холодильни техника, аэрозольни упаковкаш йолаш бытовой химе товараш кийчдеча. Хладоний хьалхара парти арахийцай кердача технологегІа. Продукт яккхара еррига процесс автоматизаци яь я. Комплекс хьальеш болх гІишлоихошей монтажникашей «болхлой эстафета» яхача принципагІа болх а беш йиллача ханал цхьа шу хьалха объект эксплуатаце дІалулга вІаштІехьдаьнна. Эксплуатационникаша деш денна Октябра 62 шу дизарга производство проектни мощностага кхоачае аьнна.

СУРТА ТІА: хладонаш хьеш йола комплекс.

Э. КОТЛЯКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Доазол дехьара

Венгерски Халкъа Республика. Полипропилен арахецаш йола керда завод болх бе йолаллийтай город Ленинварошерча Тисайски химически комбинате. Венгерски пятилетка химически объектаех йоккхагІъярех цаІ йолча предприяте хІара шера халкъа боахама арахецаргья 40.000 тонн продукци. Завод хьаяьй Венгрен Советски Союзан специалисташта юкъе цхьана леладеча гІулакхий ларда тІа.

МТИ—ТАСС сурт.

Политически обозревателa заметкаш

ОПЕК-а духьала баьннаб

Мехкдаьтта доаккхача мехкашта духьалара гуччахьа агрессини лостам бола юкъара фронт хьаяьй Малхбузен паччахьалкхенашта, азду «Юманите» яхача французски газето, духха ха йоацаш Париже хиннача «йоккхача ворхІне» — США, Англи, Франци, ФРГ, Итали, Япони, Канада — энергетика министрий совещанех дувцаш. Сов тІехдаьккха даццьогІ из? Мехкдаьтта импорта доалув оттадара хьакъехьа укх шера июнь бетта Токио шоаш тІанийцача деккарашта алхха конкретизаци мара нийча йир вІашагІкхетаре дакъа лаьцараша-м (США-с залиледиц йир ший квоту гайно дІакхайкхаергья аьнна), хІаьта из нийзара сделкашта регистраци йойла аьнна барт а бир.

ХІаьта а французски газет бакъ да. Париже решенеш тІаийеш цига даьтта хьал а конференце маІан а къайлагІа а доацаш гуччахьа мехкдаьттана экспорт еш долча мехкий Организацена — ОПЕК духьала нийсдь дар, цу тІа къаьстта бІагадьяьлар цу гІулакха США. Министраша вІалла дувца а тигаизар ОПЕК-ацарча диалогах дола доп. ХІаьта шоашта дагадоаллар шоай мехкаш «энергетически гІулакха цхьаннех тийша ца хилийта» гІертилга а доацаш цу организаце влини йохае гІертилга хилар лочкъадеш а бацар. Бахьан доацаш дацар ОПЕК ювасина йоацаш хинна дей повестка пункт — энерге кердача хьастех пайда эцарга доларах яр — вІалла теркал а ца еш йисар.

Париже хинна совещани кульминаци яцар, амма из дар 1974 шера мехкдаьтта доаккхаш долча мехкаша неоколониалистски эксплуатаце «правилаш» дІатІаоца а ца тугаш, шоай керттерча продукта маьхашта тІахьожам оттабьча хана ОПЕК-а духьала йолаяь «крестови поход» дІахо лхьар.

Укх шера июнь бетта маьхаш цІаькха а лакхдича (хІаьта уж лакхде дийзар Малхбузено экспорт еш дола а капитала духь-дульача дегІадаькхача мехкашка, эггара хьалха ВІашагІкхийттача Штаташка, доллара курс лохъялар а бахьан долаш) хьайра дика режиссура ль йола «ОПЕК деча инзашта» духьалара кампани. Цун дорх хІанз а йижавц.

Эксперташа арайоах тІайоагІаш латтача кризис бахьан мехкдаьтта доаккхача мехкий сутарал хилар кхайкздеш йола йІаьхха статьяши таблицаши. Монополена маьхах нийца бола буржуазии газетай журналисташ, политикаш, кхыметтел пачахьалкхен деятелаш цаІ шоллагІчоа юкъе а лелхаш сердаш ба керда гучаваьнната «паргІатон экономика моастагІчоа» (президента Картера, масала, аьлар, «американски къамаи къамарга тІа урс оттадаьд» ОПЕК). Цу дерригне а хьалхьоаваь обыватель чІир леха сихвенна во — Лос-Анджелесе бІарчча судеби процесс чакхъяьккхай ОПЕК духьала, из хиннай американски антитрестовски законах яь. Бакъда, судахой каннатъа кхийттаб шоаш леладер доц доапар хиларах. Инараллаш из хІанз а кхетадьдац. Цудухьа США 82-гІа йола фегара-десантни дивизи хийчлуш а лыссалене тІом хуле а аьнна, хІаьта ВІашагІкхийттача Штатий эскара штаба начальник Эдвард Мейера дІакхайкадаьд, Персидски залива юххерча мехкашка чуяха кийчъяьча корпуса кулгалду идро хьалъяргья керда шу хьахуллаш аьнна. Камуфляж еш шоашта хало е раьза болаш и боцар: Саудовски Араве США посол хиннача Дж. Эсинса мукІарло даьча бесса, «мехкдаьтта промыслаш дІалувцара тІехьабараша пайда эцарба духьа шоллагІа тІом болабалале хьалхагІа Къулба-Малхбоале агресси ше еш Японе пайда нийбаьча аргументацех». Вешта аьлча, гуччахьарча империалистически аргументацех.

Тхьайса бадац малхбузен финансисташи дипломаташи, Хьалхарбараш сихбенна доллар чІоагІде а цу наькъаца эггара доккхагІа дола мехкдаьттана экспорт ю мехкаш маьхаш долларца ца леладеш сацар санна дола тІехьале катастрофически кургІола хІама ца хилийта а йиш хулийтаргІола наькъаш лохаш ба. Хоош ма дий, нагахьа санна духхьал цхьан Саудовски Аравена ше Іоадаь ІалаьматеІ дукха доллараш кхьча валютех е дошох хувца дагадеча, Малхбузен еррига валютно-финансови система хІалак ца хулаш йиса йиш ца хидар. ШоллагІбараш гІерт ОПЕК барт бохабе а кхы ца хуле а мехкдаьтта доаккха мехкаш воох дегІаухача дунелах дІахоададе. Из де лерхІаш ОПЕК членаш долча цхьадолча мехкашка воах цу организаце гома чу доацаш гІулакх леладе уж раьза дола, царна чІоагІа пайдане дола хьалаш оттадергда шоаш (укхаза къаьстта оарцагІдаьнад «Юкъарча рынка» чудоагІа мехкаши Японии). ХІаьта иштта мехкдаьтта нийдеш йола къона пачахьалкхенаш из хьадоаккхараштa духьалъяха а гІерт.

Цу ерригача кампане маІан кхетадеш де: шоай карарча мехкий Іалама ресурсаш саго оалаш хІама доацаш дІакхихьаьча а цар чотагІа шоай торо соцьалхача а хьалашта юха тІагІоага. Нагахьа санна ОПЕК яхерве а цун низ бохабе, вІалла духьале а йоацаш мехкдаьтта маьхаш лакх ца деш соцаде вІаштІехьдоале, буржуазни экономисташа лерхІача бесса, соцаш йоацача инфляцен доллар дайдаларан Малхбоален пайдана хургйолча тайпара чекхка юхаметтайоаларгья баланс. Шоеш цхьадола гІулакхаш леладешшехьа я, мехкдаьтта доаккхача мехкашта цу тенденцена духьала а латта мел хала да хьахьокх дукха за йоацаш Венесуэла пачахьалкхен информационни агентства аральхача даннеша: деххача мехкдаьттах укх шера хьалхарча ях бетта ОПЕК мехкашта тІаена доход дІадахача шера тІехьарча квартала енчул кІезигагІа я.

Цхьаьнха хІама дага долаш а да ОПЕК низ бохабе гІертар. Цун масаю дІагойт капиталистически рынкана кхы бийдал лоаттаеча мехкашка монополистически маьхий диктата духьал къовсам лоаттабе йиш йолга. «Нью-Йорк таймс» газета корреспондентага блокех віа ца кхийттача мехкий пачахьалкхенаштен правительствашен керте латтарий Гавански конференце делегат хиннача цІи хезача азиатски никало аьнначи бесса, «тхо геттара раьза дар ОПЕК Малхбузенца леладьча гІулакхашта, хІаьта тхоай кофе, сизала, цІаста, кхы мел долчун даькъе тховй а из де йиш хургхиларга дог доахаш а да».

ОПЕК гора оттайнча, шеко йоацаш, ГЕПЛАСЕА (шекара экспорт еча мехкий объединени) а монополешта духьала латта аьча кхьча организацешта а тІалоацаргдар неоколониалисташа Іоаршув.

ОПЕК духьала бакъ а я, цо мел леладер зеррагІа а да аьнна хета дезац. Из а мо йий тайп-тайпара ориентаци а тайп-тайпара общественни строй а йолча пачахьалкхенийн тоъал къоарза конгломерат. Укхаза вІашдухьал нийслу цкъала реакционни прогрессивни низаш. Цхьабакъда, уж баргагІа империализмаьнен неоколониализмаьнен духьала а мел латтача хана, дунеж доккха дакъа цар оагІув хьаллоацаш хургда.

Валерий БЕГИШЕВ.
(АПН).

Социалистически Чехословакера
ХОАМАШ

КХОЛЛАМА ИНИЦИАТИВА

Тхъамаш дола тІаьхк — город Пльзенерча «Шкода» яхача къамаш предприяте эмблема — массаза символ хиннай еза машинаш еча Чехословаке хьалхарча технически позице. Укхаза хьахиннай хІинзарча производствана дукха пайдана йола кепаш. Царех цаІ я инженераш, техникаш, болхлой чубоагІа комплексни рационализаторски бригадаш. Цар массане цхьана хьа а еш, балха юкъехувл керда изделеш, тоаю производства процесе. Соахка, масала, Пльзеньски «Шкода» болх беш яр 158 цу тайпара бригада, 1300 инженер, техник, болхло чу а воагІаш. Бригадаша даьча балхаша вІаштІехьдаь кхара предприяте 26 миллион кронага кхоачаш (2,5 миллион сом гаргга) электроэнерген бийхалеи кхом бе.

ХІанз комплексни рационализато р с к и «Шкода» бригадай членаш болх беш ба 2000 шерага кхаччалца предприяте дегІаахара перспективни плана керттера дешаш къоастидеш.

ПЕНСИОНЕРИЯ ИОАККХО ЕШ

Укх шера сентябрь бетта дешаш Чешски Социалистически Республикерча пенсионерий торо я концерташка, театрашка, стадионашка, музеешка, суртий галерейшка ах маьхах билеташ эца.

Цу тайпара цхьаьна соцам баьб къахьегамен социальни Іалашони министерства а культура министерства а. Цу гІулакхо торо хургья къахьегама ветеранашта дикагІа садаІа.

«ЯС» — ХОЗА ПАРГІАТА ТОВШ

Словацки городерча Бардеевкерча «Яс» яхача кога гІирс беча къамаш предприята арахецача изделеша «наькъаш дехкад» дерригача дунен тІа. Уж дІаухийт дунен тІарча 40 мехка. Укх шера йиъллагІча кварталe бардеевски кога гІирс бечар шоай изделей парти йоалийтаргья Англеи Канадеи. Чехословаке арахеца туфлеш, сандалеш, ботинкаш чІоагІа хетташ я Кувейте, Нигере, Фиджи яхача гІайренаш тІа, Габоне. ХІаьта, бардеевски «Яса» массахара йоккха заказчик я Советски Союз. Предприяте укх шера арахецача кога гІирса кхы миллион гаргарча парах ахаш советски кІадархошка кхоачаргья.

Бардеевске фийла зуи хувцаллара тІера йола мода, ший ханнахьа цун «кІоажув лацар» духьа. Шера кхоза ассортимент кердайоаккх укхаза. ХІара коллекцена шишка — кхоккха кердадар юкъедоагІа.

АПН корреспонденташа хоамаш ду

ПЕНТАГОНА ГАРГАРЧА МАЛХБОАЛЕРА ПЛАНАШ

Иране шаха режим йожар дар США-га израильско-египетски сделча сихъйитача бахьанех цаІ. Вашингтоно лийрхІар дар цу альянса гонахьа Гаргарча Малхбоалера консервативни режимаш а чуйоагІаш йола Америкагахьа озаш йола группировка хьаяр. Амма КІайча цІен планаш ехар. Кэмп-дэвидски соглашенеш Іарбий пачахьалкхенаша сов во лархІаро геттара доадаь дІадаьккхар Гаргарча Малхбоален регионе Америкагахьа оазрий цхьоагІо вІашагІйоллара Вашингтоно мел хьийта къа.

Цудухьа ВІашагІкхийттача Штаташка чІоагІа долаш Аравийски ахгІайрен районе Америка «вахара хьоашташта» тІаэттача кхерамах дола хабараш. Вашингтоне сихъяь увттайора Іарбий мехкдаьтта Малхбузехьа дІаахара блокада оттаеча кризиса хила тарлуш йола сценареш. ХІаьта мехкдаьтта наькъа кхераме дола гІулакхаш цхьанне а леладьи е хІанз леладеши деце а, американски официальни нaха духьал дІааьлар Персидски залива районе США ший тІема низаш юкъедоаладе мегаш хилар. Малхаьлар 110 эзар гагах латта «Чехка реагировани яра дола американски низаш» хьадара план, кхерам тІаэттача хана американски мехкдаьтта даькъера хьашташ «лораде» йиш хургйолаш.

Вашингтона довнагарча заявленешта, кэмп - дэвидски сделкана а санна «чІоагІа раьза хилаьзар Іарбий мехкашка Юстара латтазар Аравийски ахгІайрен тІара консервативни режимаш а. Уж, цхьан ливански газета аздаьча тайпара, шоаш американцаша лорадара духьала лацар, амма из хІама саго зуаргдоацача тайпара дича баькъахьа хеташ яр. Иране хиннача событеша унзаръяьха уж режимаш кхераш я, гуччахьа а тІехбаьккха а кхайкабеш болча шоашцарча США безамо шоай чурча кхерамален проблемаш къоастаяра метта кхы а чІоагъяр.

ХІанз латташ долча гІулакхашка хьежача, американски стратегаша кхетадаьд шоай оагІув хьаллоацараша дувнараш, цудухьа «вахара хьашташ» лорадарах йола заявленеш кІезиг - дукха лаьгІъеннай хІанз. Цунца цхьана США къаман кхерамален Совето июнь бетта тІаийнай регионера американски тІема низаш алсамдахарах йола решени. КІезига ха яьлча Пентагоно тІатехар Индийски океанера США ВМС кемаш. Американски тІема - форда эскадра. «Ньюсуика» хоам беча тайпара, шера нийтта беттах биъ бетта Персидски залива йистошта гарта лелаш хургья. Плана тІа белгалдаь да тактически ученеш совйоахилгеи залива порташка американски кемаш чуухилгеи. Кепайоазон даннеех.

Пентагон дага йолаш я иштта, ер шу долалуш «Ф-15» яхача истребителий эскадрильяс Саудовски Араве яьча визита хьисапе, Іарбий Малхбоален мехкашка США эггара кердагІа йолча самолеташта чехи - чехка «демонстрацеш» елга практикана юкъедоаладе.

США леладеча кхьча гІулакхашта юкъе теркам тІаоа дукхача Іарбий мехкашта гера лоаттаделга алсамдоалаш латташ хиларо. «Ньюсуика» тешалагІа Иран а санна Ормузски пролива тІа яла йиш йолаш йолча духьал Оман яхача йоккха йоацача цхьан султаната дала лаьрхІа да 100 миллион доллара маьха американски герз.

Американски конгрессо къоабалдаьд иштта Судана 140 миллион доллара маьха герз дулга а. Саудовски Араве духхьал укх шера эца лаьрхІа тІема гІулакха эша хІамаш 5,5 миллиард доллара маьха я. Іарбий кепайоазоно хоам бу иштта, Къилбеседа Йемене лаьрхІа долча доалонцарча мобильни низашта герз даларен уж Іомадарен даькъерча американски планех.

П. ДАВЫДОВ,
АПН собкор.

Грозненча меклесхоза хьунахо ва Парчаев Салаудин, коммунистически къахьегама ударник, халкъа тІахьожама группа член. 300 совгІа хьуна тайпаш хьалкхеду лесхоза цуйнагІача культуран салаІарен парка коллективо.

СУРТАШ ТІА: Грозненча культуран салаІарен паркера сийрда бос болча «дото» корсамий злен: шолагІча сурта тІа — Дангурова Эсети Парчаев Салаудиния.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Саги Іаламе

ЦІена фо—сага могашал

СССР Конституце 18-ча статья тІа белгалдаьккхад: «ХІанзарча а хьалІахургдолча а поколений гІуленна СССР-е данза даргдоаца гІуланхаш ду латтеш цун ченаши, хин ресурсаш, тІайоален са доалден кІамаш лоряра а Іилман ларда тІа, рационально царех пайда эцара а, фон хийн цІена лоттадари. Іалама рузкъа дебаделга Іалашдаран сага гонахьаре Іалам тоедаран».

Сага вахара лоархІаме гІуланх да гонахьара фо цІена лоаттаделга. ЦІена фо — кислород — ца хилча саг воахалац. Дени буси юкъерча ханарча сага 15 килограмм фо эш, хІьта кхача — 1,5 килограмм хий—2,5 — 3 килограммаш мара эшац. Масала, хийн кхачен боацаш сага денош а кІираш а доахалу, хІьта фо доацаш массеха минут мара йоаккхалац.

Гонахьара фо бІехдарна дукха зе ду саго. Лораш дукха лазараш дово цІена доацача фед садахарца хьахиша, ишта зе ду йо баьдоагІаша, дийна мел долча хІаманна.

Вай мехка гонахьара фо цІена лоаттадара дукха дІаэ ду. Доалол дехьара вайцига ухача хьаьщаша вай йоккхача городашкара фо капиталистически мехкашкарча городашка долчул дукха а цІенагІа да ихаш дуц. ХІьта а фо кхы а цІенагІа хила деза вай мехка.

Фо цІоегІа бІехду промышленни предприятеша. Масала, цхьа тоан кІор боагабеш зІадода шера итт сага тоъаргдола кислород. Из багьан долаш хьалха кІор боагабеш хиннача предприятеш кхІана гаэ иоагаю.

ТІехь-тІехьагІа дукхагІа хулаш йоагІа фецара углерода окись. Из вай мехка автотранспорт доагара денга дукхагІа хІларна дукхадеш да. 100 километр иикъ беча мотомобило сага шера эшар массел кислород дуъ.

Цудукъа предприятей, организацей, совхозий, колхозий кулгалхой, шоферараш, шоай доалахьа машинаш йола вах дехкарийла ба ма хулла кІеагІагІа кІур бергболаш машинеш тоаль делае, араххьара цІена фо бахьан долеш къовсам лоаттабе.

Ю. БАЗГИЕВ,
Іалам лорадара общества Грозненски районни совета бехктокхаме секретарь.

Олимпиада-80 накъадолхаш

СЧЕТ БЕТТАШКА ЯЬННАЙ

АПН корреспондента хеттарашта жоп тел Москва XXII Олимпиадаца нийчъара йолча Керттерча управлене начальника Владимир Аксимова.

— Олимпиада-80 хьалха шерал кІеэнгагІа ха йисай. Миштай тахановра дийшахьа советски столица олимпийски объектай хийчо?

— Олимпиада хула ха хьалІаикхачалехьа вай мехка хьалбе а реконструкци е лаьрхІа хиннача 99 гІирсах, 76 Москве ба. Тешшаме ала йиш йолаш ю со: советски столица гІишлошьераш шоай программах дина лоархІабу. Дукха олимпийски объектиш хьалъхь лийнай. Хоаш да, царех керттерьар Лужникашкара В. И. Ленина цІерагІара Центральни стадион йолга.

Поккхача спортивни арена гІара трибунаши трибунашта кІалхара гІирсаши лаьрххІича бесса тоадаьд, керда монтаж лъй сердал луча вышкашти электронни сердала таблоаштеи. Футбольни майдана гонахьа биллаб тартанови уда ииъ. ТІехь тхов тиллаб практически шоллагІа йоли спорта Дворец а хиина дІаоттача ЗІамигача спортивни аренина. Эксплуатацие дІаеннай «ДоттагІал» яха универсальни спортивни зал а. Цу чу пхи эзар зритель хошаргва спорта дукхача тайпай ахьошка. БІарчча хьанийцача Лужникашкарча балхаша итташ йола спортивни майданаш чулийцай. Керда асфальт билгай троутуарашта, дІаегІай зараш гаьнаши кІотаргаши. Лоацца аьлча, стадион юха хьахиннай.

Дань доалаш латт кхыча объекташкара балхаш а. Царех эггара йоккхагІа лр я Мошара проспекта тІара 45 эзар зрителя моттиг йола тІера къайла стадиони 13,5 эзар зрителя лаьрхІа грибунаш йола шин ваннах латта паьк ду бессейни чуйоагІа «Олимпийский» спортивни стадион. Ер шу чакхдоаллаш хьалъхь ягрьа Битцевски хьун паркера конноспортивни база. Крылатскера велотрек, Измайловера универсальни спортивни зал. хІаьта иштта хьалъхь йоалаш латт Дунен халкъашта юкъерча олимпийски комитета сессий дунен халкъашта юкъерча спортивни федераци конгрессаш хургйола Дунен халкъашта юкъерча торговлен доазол дехьарча мехкашцарча Іилма-технически буванийн Центр а.

Къаьстта дувца безам ба са московски гІишлонхоша доккхал деча хІамах — Олимпийски юртах. Яхкайттаза вІаштІера яьча 18 корпуса чу я кхо эзари ах эзари квартира. Кхыча мехкашда дийенача гІуланхашка хъежача из мел йоккха я хайтара ерда аз, Монреалерча олимпийски юрта 980 квартира хиина хилар. Олимпийски юрта долаш да спортсменашта лертгІа бахара а салаІара а меа оша хьалаш. Хозахета алац цунах миниатюрни город я аьле. Из гІишло хьалъяра балхаш дань дарга 1980 шере январь хьахулаш.

— Мюнхене а Монреале а ерриге олимпийски объекташ цхьан комплексе гулъяьяр. Монреале спортсменаш стадионе сихагІа дІакхачийтара юрт стадиокаца юкъаш царна юкъерча хьалха нІал гІолла кхыметтел тоннель а яьккхаяр. ХІьта Москве олимпийцаш автотранспортаца лела безаргба. Новкъа хургдеций хьогІ из Олимпиаде дакъа лоацерашта?

— ЦІена бакъда, монреальций решене чІоагІа атта ча баьккхар цар болх 1970 шерара Олимпийски ловзараш хиннача деношка. Тхона хаьагІа хургдь. Амма аз белгалдоаккх, алхха тхона, организаторашта, спортсменашта а доалаш. ХІара къамаи делегаций хьожаьльа лаьрххІа йолча комфортабельни автобусаша массехк минута дІаккхочаберргба уж хьаш хургйолча моттиге. Олимпийски гІишлош хьалъеш оаха лаьрхІар уж кхычахьа яьраш сацна йоацаш, кхыча тайпара я. ГІулакх мишта латт аьлча, хІанз унх сахьате хьалъеш а реконструкци еш а латта ерриге объекташ пачхьалкхен а города а социально-дегІаахара планица йийза я. Олимпиада чакхьашечул тІехьагІа а хоадаш боалаш долча гІулакхашта пайда эца дагахьа хьалъеш я уж. Олимпийски юрт, масала, ловзараш чакхдаьлча стадионе йода тукнель вІалла эшаш а йоаца моллагІьар сацна пах баха квартал а хиина дІаоттаргья.

— Амма, алхха гІишлош хьалъяраx кховчам хургбац спорта цу селларча йоккхача фестивала еш йолча кийчонна. Спортсменашта а, зрителашта а, туристашта а эши хьалаш Москве хилийтара данза даргдоацаш да,— хетаргахьа, сервиса бІарчча индустри хьаяр. Мишта къоастаеш я из проблема?

— Олимпиада-80 боегІа хьаьший дІаннйсбара лаьрхІа да 58 эзар сат чахартоала 33 гостиничи комплекс хьалъеи ремонт яь кийчьен. ХІанзалехьа хьалъяьлай «Космос» гостиница «Севастополь» яхача гостиница кхо корпуси. Яь яьнай «Ярославски», «Киевски», «Турист» яхача гостиницашта реконструкци. Доккхий балхаш да деш латташ кхыча отелаштеи кагирхой общежитештеи капитальни а тенуци а ремонт яра.

Дукха да Москве боагІортбола Олимпиаде декъа лоацераш, официальни нах, журналисташ туристаш эца боагІача беса тІаэшара а царна лертгІа гІулакх дара а деш латтараш. Масела, хІара туриста йиш хургъя дийнахьа цхьан яхье хила, чакхдаьнича ловзарашка из цаь дицар. Хьаьшиий мукъегІа хургъя кхоачамболлаш йола ресторанаш, столовеш, кафеш, транспортни средстваш. Еррига гІулакхаш дара объекташ хьагІадоегІача шера май бехкабалалехьа кийча хургъя.

Московски Олимпиаде спортивни программа дІайза я Алхха дагадохийтаргда аз. 203 дисциплина цунна юкъейихьа хилар — Монреале хиннарел цхьъ дукхагІа. Ловзарашна пайда эцаргбол ча спортивно-технологически оборудованей инвесторей программа а перечень а дерригачь мехкий атлеташта кийчбалара хьалаш цхьатар ре хилийтаро хІамалехьа дІахьийтай къамий олимпийски комитеташта.

Оттальй иштта ловзарии на декъа доацаргдерашта а хьашашта а лаьрхІа йола культурни программа. Олимпиада йолча хана фестивале декъа лоацаргда вай мехка хьалхие лелаеча театраша, дукхача оркестраша, ансамблаша, солисташа. Хьаелларгьи живописа, архитектура, суртий, филателе выставкаш.

— Цига аккредитованни ворхІ эзаря ах эзари журналист хургхилар бахьан долий дуне хьожаш хургда Олимпийски ловзарашка. ЛадугІаргда, царех дешаргда. Фу дергда цар болх аттача бахахара?

— Пресса вивкалашта хьожаьй Москвера «Россия» яха гостиница, радиой телевиденей журналисташ «Космос» оалача гостинице баххаргба. Олимпийски ловзараш долча хана лхьаш латта моттигаш Керттерча пресс центрана. Олимпийски теле-радиоцентрана, пресс отделаша. Олимпийски юртаца ловзара вІаштІехьйоахаргьа лаьрххІа йола автобусни маршруташ. Керттерча пресс центре хилийта лаьрхІа хІара журналиста пресс-боксехий производни гтендаш кепатоха машинкаш, телетайпаш, телефоаш. Кхы эша оборудовани а чуйолаш йола балха залаш, синхронни перевода лаьрхІа йола аппаратура чулатто конференцзал.

Цул соегІа, Керттерча пресс-центре эдане чу хьаю дукъ-дукъача тайпаехча цІеIКIай а Іаьржа-кІай а бесаш долча фотопленкашта проявлени яра йола пункташ, практически ерригача маркаехча фотоаппаратурана ремонт яра йола индивидуальни фотолабораторешии мастерскеша. Хьаю цхьатарра массехк объектера яхьаш зе торо хулийтаргйола сийрда бесаш долча телевидене лаьрххІа йола система, монтаж ю яхьех йола информаци гул а еш обработка ергйолча автоматизировании системани АСУ — «Олимпиада-80». Ерригача олимпийски объекташка болх беш хургьа журналисташта яхьий ледамах йола оперативни информаци лоаттаергйола а цар телексах, телефонех, цана тоуача машинех пайда эца йиш хулийтаргйола а субпресс-центраш оалаш яраш.

Журналисташта гІулакх дара йола цхьащийола элементаш техкай СССР халкъий VII ахкан Спартакиаде. ХІьта из дина чакх а даьнна.

— ДагадоаххарагІа хоаттаргда аз, чакхъьяннача Спартакиадах цхьаьа Олимпиада-80 йола генеральни репетици оалар. Хьона хетачох, нийса дарий тем из?

— Хови да. СССР халкъий Спартакиадаш из советски спорта ний чуре гІулакх доса. ХІаьта а укх шераьра Спартакиада шин тай дара ер. Цун финалаша гулбаьяр барxІ эзар соегІа спортсмен, эзар соегІа тренераш, дукха судахой, массажисташ, иштта хиина а ветта хиина а спортаца бувзам болча кхыча профессеш ихалаш. Цуина тІатохаргда вай Спартакиаде декъа лоацаш 84 мехкара вена шин эзар соегІа спортсмен хиина хилар. Цу тайпара дукха викалаш бахнар йоккхача дерриге дунен фестивалашца мара нийсде йиш йолаш дац.

— ХІаьта иштта лаьцар ловзарей Спартакиада хулаш яь йисте яьннача олимпийски гІишлоша?

— Уж мел кийчъенна я кхокьоxа эггара чьаякха удала накъаьашка, ваьк деча бассейнашка, тирашка, кхычахьа даьхачо голамана. Кхалча спортивни майдаш гІа, хови долча тайпара рекордаш увтташ.

Цхьаьха, кІезигагІа лоархІам болаш дац Москва Олимпиадана кийча хиларах дола тешалаш а — уж да доалол дехьарча хьашашта хетараш. Сона хетачох, эггара компетентнегІа лаьрхІа дезаш дола алхха цаІ доала дергда аз царех. Из я дукхача олимпийски объекташка хиппатул тІехьагІа массехк бутт баьча эггара дикагІа долча Ловзарех алахие тем хургда дуне зьнача МОК президента лорда Килланина яь заявлени.

Владимир ГУРЬЕВ.
(АПН).

Керда обрядош—вохаре!

ДАГАЛАТТАРГЙОЛА САЙРЕ

Массехк ди хьалха Аргунерча культура ЦІагІа хиннача сайрено-сакъердамо «Южный», «Московский» яхача совхозий дукхача къахьегамхой теркам тІаззар. Ший тайпара йолча цу сайрене дакъа лаьцар цу боахазий къахьегамхоша, комсомола райкома а культура районни отдела а болхлоша.

Культура районни отдела заведующе Л. М. Гарсаева сайре хьеллаш дийцар Кавказа къамий толашагІйолча традицеех, вай вахара юкъеухаш латтача кердача обрядех. Цо даькъала бийцар совхозий къахьегамхой яттлагІча пятилетка дилъагІча шера цар даьхача пхьатьегаме тоамаш.

Цул тІехьагІа гулбеннарена теркар сайрен тхьамада. Цо дІахайкайр культура ЦІен художественни самодеятельноста доакъошхоша кийчъяьча концертни программа хьалхаре номер. Концерт чакхдоаллаше а комсомола райкома хьалхарча секретара дІахайтар сайре кийчъяьраша дикагІа илли аларан халхар дарав йола конкурс чакхъяккха лаьрхІалга. Массарел дикагІа илли аларца белгалъяьлар культура ЦІен художественни самодеятельноста доакъошхо Юнусова Малика. Халхарий конкурсе котъяьлар Магомадова Сацитаи Джамалдинов Жабраьилахи латта дуэт.

Сайре-сакъердам чакхйоаккхача хьинаре дакъа лаьцар совхозий болхлоша а. Кхыметтел дикка ха яха барала а къонабарий кадайл а гоезал а гойтар халхара бІал боаккхача. Товш болча бегаша, зовнеча йизлешен массача халхарашеи хоьаь из сайре дагалаттаргъя цига дакъа лоацаш мел хиннарашта.

М. ЭПЕНДИЕВ.

ДЕШАШ БА БОЛХЛОЙН ЮРТАШКАРЕИ КОРРЕСПОНДЕНТАШ

Укх денош а радио ЦІагІа хьайийлар болхлойи юрташкарчеи корреспондентий школа. Из хьеллаш къамаьл даьча Нохч-ГІалгІай АССР телевиденей радиовещанеи Пачхьалкхен комитета председатела С. М. Лагутова хадувгІарашка дийцар парте XXV съездо, КПСС ЦК Пленумий решенешка хьежжа болхлойи юрташкарчеи корреспонденташте хьалхашка латтача декхарий лаьхьехьа. «Къахьегамхоштa коммунистически кхетам балара советски телевиденеи радиовещанеи болча лоархІама хьакъехьа лекци дийцар радио редактора А. В. Пласуляс. Радио ЦІен инженера В. А. Михайлова школе дешашбараштa радио ЦІа довзийтар, дийцар радиопередачаш дІаязъяра процессах.

Дешашбарашта йовзийтар занятей план. Дешаш болча хана царна ешаргья телевиденеи радиовещанеи теорехи практикахи лекцеш. Цар дакъа лоацаргда семинарски занятешка, редакцей практически балхаца, телевизонни радиои передачаш кийчъеча.

С. ТАСУЕВ,
болхлойи юрташкарчеи корреспондентий школо кулгалхо.

Къонача лорий слет

Вай республике дина традици а хиина дІаэттад хІара шера республике болх бе баьхкача къонача лорий слеташ чакхйоахилга. Цу тайпара слет хилар укх денош а республикански медицински училищий актови зале.

Селхан студенташ хиина къона специалисташ къахьегама иикъ дІаболабарна даькъала буца вІашагІкхийттабар цар хьехамчаш — республика уназцІено лорарa ветеранаш, дарбан-профилактически учреждений кулгалхой, партийни, советски, профсоюзни балхахой.

Слете доклад яьча республика уназцІено лорарa министра заместитела Т. Б. Колдоевас дийцар, къахьегамхой могашала дульа республике чакхдохача гІулакхех, къонача специалисташта хьалхашка латтача декхарех. Къонабараш иштта даькъала буцаш а шоай балхах лаьца царна дуцаш а цига къамаьлаш дир Шалински района педиатра В. Б. Трофимова, Сунженски центральни больница акушера-гинеколога П. А. Насрудиновас, республикански больница хирургически отделене заведующе А. Р. Тугаева, кхычар.

Слета доакъошхоша тІайцар къахьегамхой уназцІено лорарa шоай знанеш а низ а дІабалара республика къона медикаш тІадьехаш дола кхайкарал.

И. САДУЛАЕВА,
Республикански санитарни дешара ЦІен болхало.

ФЕ ХИЛА

Машинаш лелача наькъа тІа бераша лела ловзарех дукхадаза а зулмаш дувл. Вайна, доккхагІдарашта, бІаргагу машинаш лелача наькъа тІа ловзаш доаха. тІехъювлача автомашинашта тІехьатувсалу бераш, хІаьта а царга хІама а ца оалаш, уж-м наькъа бераш дар, вайна фу бала ба цар аьле дут вай.

№ 16 йолча юкъерча школа 3 классерча дешархочо Р. Г. Слепкова панелаш йица йодача машина тІехьа а тоссавенна хоккавала лаьрхІад, цхьобакъда, кхы дІахо Іооллавенна алла ю из да а кхоачаш Іовсиа из чарпашто кІалвахаза. Цига яьча чоанет кІавш венпав больнице дІа а кхачалехьа.

Юкъ-юкъе рейдаш ю наькъа-патрульни служба отдело. Массехк ди хьалхагІа «Светофор» яьнна цІи а тилла рейд йир. Цу дийнахьа правилаш толхаьь 100 гарга водитель лаьцар ГАИ болхлоша, хІаьта царех дукха бараш, экспертиза еча йенаре, наькъагІа лелаца Правилаш юха дІаяла хьожабир.

Цхьабакъда, нагахьа сана наькъаш вІашагІехетача метте светофор йоацаш хилча, водителаш дукхаза а тІехбувл наькъа йистошка илІача знакашка вІалла дІа а на хьожаш, наькъах тІехлелха кхоабар дог дицаш.

Турбина яхача поселке иштта тІехъэкха вена хинача Кен-Юртарча У. Я. Шидаева грузовой автомашина тІатехай шин «Жигули». Из авари яьча метте цхьа саг вийнав, шиннена хала чоенаш яьй.

Харцахьа а хьенаш С-100 яхача трактораца водаш хиннав «Чеченингушводстрой» ПМК-7 водитель В. Т. Ямшиков, цул тІехьагІа харцахьча гІолла чухьидда трактор юха новкъа яккха ца а могаш, гаьна доацаш дода чхи чу тІаяІалтІаьккхай. хІаьта цигара кІалваха ца а вена.

Укх тІеххьарча хана машинашта дукха вІальух гІашлой, хІаьта цунна бехке водителаш хиина ца Іеш, наьгьагІа лелара правилаш кхоачаш ца еш бола гІашлой а ба.

Технически юкъерча школерча дешархочое машин тІатохарах бехке хиннав меллха веха а волаш машин лехкаш аьгІа Алхан-Юртара хьехархо Х. Ш. Сутуев.

1 ноябрера 30 ноябре кхаччалда наькъатІа лелара кхерамалех ерригесоюзни хьажар хул.

Республике вахачи хІара саго дакъа лаца деза цу ерригесоюзни мероприятена юкъе.

ДІадаьхача кІирагІа (18 — 24 октябрь) республика наькъашка 61 авари хьй. 4 саг ве а вуаш, 26 сага чоанаш а еш.

НГІАССР МВД ГАИ.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА ХУРГДА

27 октябрь

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 16.00. ВЛКСМ 61 шу дизара хетадаь цагирхой иллей традиции цІей. Цига дакъа лоацаш хургъя Грознера дикагІа йола художественни самодеятельноста коллективаш.

Химиков культура Дворец. 12.00. «Комсомол — са къонал» яха берий суртий выставка. 17.00. «Саги космоси» яха лекци.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 17.00. «Литература, искусство, кино дезараш» яхача кагирхой клуба заседани. 17.30. «Тха къонал — комсомол» яха тематически сайре. Художественни самодеятельноста концерт.

Просвещене балхахой республикански ЦІа. 15.00. № 36 йолча юкъерча школе художественни самодеятельноста гойтаргьа Ленински комсомола цІейна хеталь йола «Владимир Ильич» яха сценически композици.

15-ча участка клуб. 19.00. «Комсомольцаш — сатем боаца деташ» яха тематически сайре. Программе — доклад гойтаргда «ИнълагІа йола лакхалe» яха художественни фильм.

28 октябрь

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец 11.00. Гойтаргда «Ер бІаьшере йолалуш» яха художественни фильм. 17.00. В. И. Ленина цІерагІча ГНПЗ къахьегамхой салаІара сайре. Программе — художественни самодеятельноста концерт, мерзий а духовий а оркестрий концерт, гойтаргда фильмаш, дергда халхараш.

Просвещене балхахой республикански ЦІа. 16.00. — 18.00. «Къоначар оазаш» яха Ленински комсомола хеталь лекци-концерт. 18.00. — 22.00. «Хьа орденаш, комсомол» яха комсомола денна хеталь сайре. Ленински комсомола республикански преме лауреат долча халкъа кагирхой театра концерт.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

«Союзпечать» республикански агентствос республике бахача нахага дІахойт 1980 шера январь бетта дело дІанйдергдолаш газеташтеи журналаштеи язлулга укх шера 1 ноябрс чакхдоалаш хилар.

Цу ханал тІехьагІа газеташи журналаши язлайта йиш я февраль бетта а цул тІехьагІарча бетташка а дІанйдергдолаш.

«СОЮЗПЕЧАТЬ» РЕСПУБЛИКАНСКИ АГЕНТСТВО.

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 октябрь.
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ІуйранагІа гимнастика.
9.30 — «Замо керлах уьйо». Те- [illegible]

[illegible]

...ва заслуженни деятеля А. Суркова. (Баку).
9.30 — «Гурган бетта сахьат».
10.00 — «Советски Союза гІуланх деш вай»

[illegible]

РАДИО

[illegible]

7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.20 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Ховнаш.
8.25 — «Къонал» яха радиожурнал (эрсий меттала).
10.20 — «Къоначар оазаш». Литературни передача (нохчий меттала).
11.00 — Концерт (эрсий меттала).
11.40 — Поэзи кердадараш (гІалгІай меттала).
12.30 — «Сатирически тазгІе тІа» (эрсий меттала).
16.00 — «Кавказа Іуйре» яха радиожурнал (эрсий меттала).
18.30 — Автомобильни транспорта

28 октябрь.

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.20 — «Ленина некъ» газета обзор.
7.30 — Ховнаш.
8.25 — «Шоана дукха деза иллеш» (эрсий меттала).
11.15 — Автомобильни транспорта болхлошта лаьрхІа программа (эрсий меттала).
11.30 — «ЦІе сийгаш» (гІалгІай меттала).
18.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
18.30 — «Школьни глобус» яха радиожурнал (эрсий меттала).
18.30 — «Нохчий доттагІал доарка. Концерт (нохчий меттала).

Деза новкъостий!

1980 ШЕРА «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ЯЗЛЕ

Газета язлу бувзама ерригача отделенешка а промышленноста предприятешкарча, транспорта, гІишлошъеча организацешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учреждененешкарча, общественни организацешкарча кепайоазув доаржадеча общественни уполномоченнешка а гІолла.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: шера — 3 соми 12 кепиги; ях бетта — 1 соми 56 кепиги.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

Хоаттам

Тахан республике гІоллен Грознен моргаш а йолаш, цхьайолча моттигашка догІа а делхаш. малхбоалехьара секунде 0—5 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 1—6. Грозне 3—5 градус йохал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмеи моргаш а йолаш, кхоана цхьайолча моттигашка лаьтІо лоа а делхаш, дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана — 4+1, дийнахьа 0—5 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-00; редактора заместитела — 9-24-03; бехктоккхама секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 9-24-04; промышленностей транспортеи — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехаташ — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-00; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-2404; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

ЕФ02335. «Грозненский рабочий» издательстве типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 6326.